

νισμοῦ, ἐφ' ὅσον ὁ κανονισμὸς αὐτὸς περιλαμβάνεται στὸ συστηματικὸ πλαίσιο τοῦ συνόλου, τοῦ ὁποῖου ἀποτελεῖ μέρος. Ἄν ἡ ἀμφισβητούμενη πράξη ἀποκαλύπτει τὸ οὐσιώδες τοῦ ἐπιδιωκόμενου ἀπὸ τὸ κοινοτικὸ ὄργανο σκοποῦ, θὰ ἦταν ὑπερβολικὸ νὰ ἀπαιτηθεῖ εἰδική αἰτιολογία γιὰ τὴν κάθε μία ἀπὸ τὶς τεχνικὲς ἐπιλογές στὶς ὁποῖες προέδθη.

5. Ἄφου κάθε κοινὴ ὀργάνωση ἀγορᾶς ἔχει τὰ ἰδικὰ της χαρακτηριστικά, ἡ σύγκριση τῶν τεχνικῶν μηχανισμῶν πού χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν κανονιστικὴ ρύθμιση τῶν διαφορῶν τομῶν τῆς ἀγορᾶς δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσει

ἐγκυρὴ βάση γιὰ νὰ στοιχειοθετηθεῖ ἡ αἰτίαση ὅτι εἰσάγονται διακρίσεις μεταξὺ ἀνομοίων προϊόντων, ὑποκειμένων σὲ διαφορετικοὺς κανόνες καὶ τὰ ὁποῖα, ἐπὶ πλέον, δὲν ἔχουν καμμία ἀνταγωνιστικὴ σχέση.

6. Δὲν εἰσάγει διάκριση μεταξὺ παραγωγῶν ἢ καταναλωτῶν ἢ διαφορὰ μεταχειρίσεως πού δὲν εἶναι παρὰ ἡ συνέπεια τῆς ἐπιλογῆς μεταξὺ δύο συστημάτων πού ἡ κοινὴ ὀργάνωση ἀγορᾶς προτείνει στοὺς ἐπιχειρηματίες καὶ πού αὐτοὶ ἐπιλέγουν ἐλεύθερα ἀναλόγως τῶν προτιμήσεών τους.

Στὶς συνεκδικαζόμενες ὑποθέσεις 292 καὶ 293/81,

πού ἔχουν ὡς ἀντικείμενο αἰτήσεις τοῦ Tribunal administratif τοῦ Παρισιοῦ πρὸς τὸ Δικαστήριον, κατ' ἐφαρμογὴ τοῦ ἀρθροῦ 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μὲ τὶς ὁποῖες ζητεῖται, στὰ πλαίσια τῶν διαφορῶν πού ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ αἰτούντος δικαστηρίου μεταξὺ

SOCIÉTÉ JEAN LION ET CIE, μὲ ἔδρα τὸ Παρίσι (ὑπόθεση 292/81),

SOCIÉTÉ LOIRET & HAENTJENS SA,

SOCIÉTÉ JEAN LION ET CIE,

SOCIÉTÉ DEBMAN,

SOCIÉTÉ «ANCIENNE MAISON MARCEL BAUCHE» SA,

SOCIÉTÉ SCOA SA,

SOCIÉTÉ SUCRIMEX SA,

SOCIÉTÉ PHILIPP BROTHERS SA,

COMPAGNIE COMMERCIALE «SUCRES ET DENRÉES»

SOCIÉTÉ PIERRE PEETERS, SARL,

μὲ ἔδρα τὸ Παρίσι (ὑπόθεση 293/81),

καὶ

FONDS D'INTERVENTION ET DE RÉGULARISATION DU MARCHÉ DU SUCRE (FIRS), μὲ ἔδρα τὸ Παρίσι,

ή έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς τό κύρος του κανονισμού 3016/78 της Έπιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 1978, περί καθορισμού ορισμένων λεπτομερειών για την εφαρμογή τιμών συναλλάγματος στους τομείς της ζάχαρης και της ίσογλυκόζης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

συγκείμενο από τους Α. Χλωρό, πρόεδρο τμήματος, P. Pescatore και Ο. Due, δικαστές,

γενικός εισαγγελεύς: P. VerLoren van Themaat
γραμματεύς: J. A. Pompe, βοηθός γραμματεύς

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά περιστατικά της υποθέσεως, ή εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που κατετέθησαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Όργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ έχουν συνοπτικώς ως εξής:

I — Περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

Η εταιρία Jean Lion et Cie, μεταξύ της 7ης Φεβρουαρίου και της 13ης Ιουνίου 1979, οι εταιρίες Loiret & Haentjens, Jean Lion et Cie, Debman, Ancienne Maison Marcel Bauche, SCOA, Sucrimex, Philipp Brothers, Compagnie commerciale sucres et denrées και Pierre Peeters, πρό της 28ης Σεπτεμβρίου 1979, έλαβαν από τον αρμόδιο έθνικό

όργανισμό, τό Fonds d'intervention et de régularisation du marché du sucre (Ταμείο παρεμβάσεως και διακανονισμού της αγοράς της ζάχαρης, έφ' εξής: FIRS), πιστοποιητικά εξαγωγής ζάχαρης προς τρίτες χώρες, ισχύος 5 μηνών από του τέλους του μηνός εκδόσεως. Οι εταιρίες έτυχαν του εκ των προτέρων καθορισμού, μέσω διαγωνισμού, των έπιστροφών κατά την εξαγωγή καθώς και του εκ των προτέρων καθορισμού των νομισματικών ποσών, σύμφωνα με την εφαρμοστέα κοινοτική κανονιστική ρύθμιση.

Κανονιστικές διατάξεις που διέπουν τις έπιστροφές κατά την εξαγωγή ζάχαρης

Ό κανονισμός 3330/74 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1974, περί κοινής

οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 134), καθώς και ο κανονισμός 1009/67, της 18ης Δεκεμβρίου 1967 (JO L 308, σ. 1), τον οποίο ο πρώτος αντικατέστησε, καθιερώνει ένα κοινό σύστημα έμπορικών ανταλλαγών με τις τρίτες χώρες, το οποίο συνεπάγεται μέτρα που προορίζονται να καλύψουν την διαφορά μεταξύ των τιμών που εφαρμόζονται στο εξωτερικό και εσωτερικό της Κοινότητας, όταν οι τιμές της διεθνούς αγοράς είναι χαμηλότερες από τις τιμές της Κοινότητας.

"Όσον αφορά τις εξαγωγές ζάχαρης εκτός της Κοινότητας, το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 3330/74 όριζε ότι για κάθε εξαγωγή απαιτείται η υποβολή ενός πιστοποιητικού εξαγωγής που εκδίδεται από τα κράτη μέλη σε κάθε ενδιαφερόμενο που υποβάλλει σχετική αίτηση, οίσοδήποτε και αν είναι ο τόπος εγκαταστάσεώς του εντός της Κοινότητας.

Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 4, του κανονισμού, η έκδοση του πιστοποιητικού εξαρτάται από την παροχή ασφαλείας ή όποια εξασφαλίζει την υποχρέωση πραγματοποίησεως της εξαγωγής κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού και ή όποια καταπίπτει ολικά ή μερικά, αν η πράξη δεν πραγματοποιηθεί μέσα στην προθεσμία αυτή ή πραγματοποιηθεί μόνο μερικά.

Κατά το άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού, σε περίπτωση εξαγωγής, η διαφορά μεταξύ των χρηματιστηριακών τιμών ή τιμών στην διεθνή αγορά και των τιμών εντός της Κοινότητας δύναται να καλύπτεται από επιστροφή κατά την εξαγωγή, ή όποια είναι η ίδια για ολόκληρη την Κοινότητα, αλλά δύναται να διαφοροποιείται ανάλογα με τον προορισμό.

Η επιστροφή δύναται να καθορίζεται εκ των προτέρων. Στην περίπτωση αυτή, ο προκαθορισμός σημειώνεται στο πιστοποιητικό, το οποίο χρησιμεύει ως αποδεικτικό του καθορισμού αυτού (άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 2).

Οι γενικοί κανόνες που αφορούν την χορήγηση των επιστροφών κατά την εξαγωγή ζάχαρης έθεσπίσθησαν με τον κανονισμό 766/68 του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1968 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 61).

Κατά το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, η επιστροφή δύναται να καθορίζεται με διαγωνισμό, ο οποίος αφορά το ύψος της επιστροφής.

Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών προδίνουν στο διαγωνισμό σύμφωνα με νομική πράξη που δεσμεύει όλα τα κράτη μέλη και ή όποια καθορίζει τους όρους του διαγωνισμού. Οι όροι αυτοί πρέπει να εγγυώνται την ισότητα συμμετοχής για κάθε πρόσωπο εγκατεστημένο στην Κοινότητα.

Μεταξύ των όρων του διαγωνισμού περιλαμβάνεται μία προθεσμία υποβολής των προσφορών. Έντός των τριών εργασίμων ημερών που ακολουθούν τη λήξη της προθεσμίας και με βάση τις προσφορές που έχουν ληφθεί, καθορίζεται το μέγιστο ποσό της επιστροφής για τον εν λόγω διαγωνισμό. Για τον υπολογισμό του μέγιστου ποσού, λαμβάνονται υπ' όψη η κατάσταση της Κοινότητας όσον αφορά τον έφοδιασμό και την τιμή, οι τιμές και οι δυνατότητες διαθέσεως στη διεθνή αγορά, καθώς επίσης και τα έξοδα που σχετίζονται με την εξαγωγή ζάχαρης.

Κατά το άρθρο 9 του κανονισμού 766/68, οι προσφορές που υποβάλλονται εν όψει ενός διαγωνισμού λαμβάνονται υπ' όψη μόνο διά παροχής ασφαλείας, ή όποια καταπίπτει εν όλω ή εν μέρει εάν οι υποχρεώσεις που έχουν επιβληθεί στους μετέχοντες στο διαγωνισμό δεν έχουν εκτελεσθεί ή έχουν εκτελεσθεί μερικώς.

Το άρθρο 10 όριζε ότι η διάρκεια ισχύος της επιστροφής που καθορίσθη εν συνεχεία ενός διαγωνισμού είναι εκείνη του πιστοποιητικού εξαγωγής.

Ο κανονισμός 1048/71 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1971, ο οποίος τροποποιεί τον κανονισμό 766/68 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 197) αντικατέστησε το κείμενο του άρθρου 12 του κανονισμού 766/68, με το ακόλουθο κείμενο:

“Αν κατά τη διάρκεια της περιόδου που περιλαμβάνεται μεταξύ:

- της ημέρας καταθέσεως της αίτησεως για την έκδοση του πιστοποιητικού εξαγωγής, συνοδευόμενης από μία αίτηση προκαθορισμού της επιστροφής, ή
- της ημέρας λήξεως της προθεσμίας για την παρουσίαση των προσφορών, έφ’ όσον πρόκειται για μία επιστροφή καθοριζόμενη μέσω προκηρύξεως διαγωνισμού, και
- της ημέρας εξαγωγής παρεμβάλλεται μία τροποποίηση των τιμών της ζάχαρης ή της μελάσσας που καθορίζονται δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1009/67, δύναται να προβλέπεται μία προσαρμογή του ποσού της επιστροφής.

Κανονιστικές διατάξεις που διέπουν τα νομισματικά έξιςωτικά ποσά

Ο κανονισμός 974/71 του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 1971, περί όρισμένων μέτρων συγκυριακής πολιτικής που πρέπει να ληφθούν στον γεωργικό τομέα σάν συνέπεια της προσωρινής διευρύνσεως των περιθωρίων διακυμάνσεως των νομισμάτων όρισμένων κρατών μελών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό 509/73 του Συμβουλίου, της 22ας Φεβρουαρίου 1973 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/009, σ. 48), όρίζει ότι αν, για τίς έμπορικές ανταλλαγές ένα κράτος μέλος αποδέχεται για τό νόμισμά του τιμή συναλλάγματος που υπερβαίνει, προς τά άνω ή προς τά κάτω, τό όριο διακυμάνσεως που επιτρέπεται από την ισχύουσα διεθνή ρύθμιση

της 12ης Μαΐου 1971, τό κράτος μέλος, του οποίου τό νόμισμα έχει υπερτιμηθεί πέραν του όριου διακυμάνσεως, εισπράττει κατά την εξαγωγή και χορηγεί κατά την εισαγωγή όρισμένων γεωργικών προϊόντων νομισματικά έξιςωτικά ποσά.

Κατά τούς όρους του άρθρου 2 του κανονισμού, για τά προϊόντα περί των οποίων προβλέπονται μέτρα παρεμβάσεως, τά έξιςωτικά ποσά ίσούνται προς τά ποσά που επιτυγχάνονται με την εφαρμογή επί των τιμών:

α) όσον αφορά τά κράτη μέλη, των οποίων τά νομίσματα διατηρούν μεταξύ τους μεγίστη στιγμιαία απόκλιση 2,25 %, τό ποσοστό που αντιπροσωπεύει την διαφορά μεταξύ:

- της τιμής μετατροπής που χρησιμοποιείται στό πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και
- της τιμής μετατροπής που προκύπτει από την κεντρική ίσοτιμία

β) όσον αφορά τά άλλα κράτη μέλη, τό μέσο ποσοστό που αντιπροσωπεύει την διαφορά μεταξύ:

- της σχέσεως μεταξύ της τιμής μετατροπής που χρησιμοποιείται στό πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής για τό νόμισμα του κράτους μέλους για τό όποιο πρόκειται και της επίσημης ίσοτιμίας ή σέ περίπτωση μή τηρήσεως της ίσοτιμίας αυτής, της κεντρικής ίσοτιμίας του νομίσματος των κρατών μελών που ή μεταξύ τους διαφορά δέν υπερβαίνει τό 2,25 % και
- του αριθμητικού μέσου της τιμής μετατροπής τοίς μετρητοίς για τό νόμισμα του κράτους μέλους για τό όποιο πρόκειται, που έχει διαπιστωθεί κατά την διάρκεια μίας

όρισμένης περιόδου, εν σχέσει με τό νόμισμα τών κρατών μελών πού ή μεταξύ τους απόκλιση δέν υπερβαίνει τό 2,25 %.

Τό καθεστώς τών νομισματικών έξισωτικών ποσών πού έδέσπισε ό κανονισμός 974/71 συνεπήγετο μία κάποια αστάθεια, κυρίως εκ τού γεγονότος ότι τά έξισωτικά ποσά υπελογίζοντο βάσει τής απόκλισεως πού ύφίστατο μεταξύ τής αντιπροσωπευτικής τιμής ενός νομίσματος και τής πραγματικής του τιμής και ότι, όσον άφορα τά κράτη μέλη γιά τό νόμισμα τών όποιων δέν έχει καθορισθεί κεντρική ίσοτιμία, ή πραγματική ίσοτιμία είναι εκείνη πού διαμορφώνεται κανονικά στην άγορά συναλλάγματος, ενώ γιά τά άλλα κράτη μέλη ή κεντρική ίσοτιμία θεωρείται ως πραγματική τιμή· ως εκ τούτου και με βάση τίς άρχές τού ύπολογισμού, πού λαμβάνουν ύπ' όψη τήν εξέλιξη τών κυμαινομένων νομισμάτων εν σχέσει με τά άλλα νομίσματα τής Κοινοτήτος, τό νομισματικό έξισωτικό ποσό δέν ανταπεκρίνεται πάντοτε στις νομισματικές σχέσεις πού άποτελούν τήν βάση τών έμπορικών συμβάσεων, ιδίως στό έμπόριο με τίς τρίτες χώρες, ούτως ώστε οι επιχειρηματίες αντιμετώπιζαν όρισμένες δυσκολίες όταν επιθυμούσαν να γνωρίζουν, κατά τήν συναψη μιάς συμφωνίας, τούς οικονομικούς όρους ύπό τούς όποιους ή σύμβαση αυτή θά εκτελεσθεί. Η Έπιτροπή, επομένως, με τόν κανονισμό 243/78, τής 1ης Φεβρουαρίου 1978 (ΕΕ είδ. εκδ. 03/020, σ. 74), καθιέρωσε τόν εκ τών προτέρων καθορισμό τών νομισματικών έξισωτικών ποσών.

Ό κανονισμός 243/78 όρίζει, κυρίως με τά άρθρα 1 και 2, ότι στό έμπόριο με τρίτες χώρες τά νομισματικά έξισωτικά ποσά καθορίζονται εκ τών προτέρων κατόπιν αίτήσεως τών ενδιαφερομένων, ύπό τόν όρο ότι ή επιστροφή κατά τήν έξαγωγή έχει καθορισθεί εκ τών προτέρων γιά τό πιστοποιητικό γιά τό όποιο πρόκειται, πράγμα πού συμβαίνει στην περίπτωση τών επιστροφών, οι όποιες καθορίζονται στό πλαίσιο διαγωνισμού.

Κατά τό άρθρο 6, παράγραφος 2, τού κανονισμού, στην περίπτωση πού ή επιστροφή καθορίζεται εκ τών προτέρων στό πλαίσιο διαγωνισμού, τό έφαρμοστέο έξισωτικό νομισματικό ποσό είναι εκείνο πού ισχύει κατά τήν τελευταία ήμέρα τής προθεσμίας ύποβολής τών προσφορών.

Τό άρθρο 7, παράγραφος 1, τού κανονισμού 243/78 προβλέπει ύποχρεωτική προσαρμογή τών νομισματικών έξισωτικών ποσών πού καθορίζονται εκ τών προτέρων στην περίπτωση πού, κατά τήν διάρκεια ισχύος τού πιστοποιητικού, τίθεται σε ισχύ μία νέα αντιπροσωπευτική τιμή, ή όποια άπεφασίσθη πριν κατατεθεί ή αίτηση περί τού εκ τών προτέρων καθορισμού.

Τό άρθρο 7, παράγραφος 2, προβλέπει τήν δυνατική προσαρμογή τών νομισματικών έξισωτικών ποσών πού καθορίζονται εκ τών προτέρων όταν, κατά τήν διάρκεια τής ισχύος τού πιστοποιητικού, ή επιστροφή προσαρμόζεται κατόπιν μεταβολής τών τιμών ή όταν μία νέα αντιπροσωπευτική τιμή τίθεται σε ισχύ.

Κανονιστικές διατάξεις νομισματικού χαρακτήρος πού άφορούν τόν εκ τών προτέρων καθορισμό και τίς προσαρμογές τών επιστροφών κατά τήν έξαγωγή και τών νομισματικών έξισωτικών ποσών

Δεδομένου ότι πολλές πράξεις πού άφορούν τήν γεωργική πολιτική προβλέπουν ότι τά ποσά εκφράζονται σε λογιστικές μονάδες και μετατρέπονται σε έθνικό νόμισμα τών κρατών μελών με έφαρμογή τής τιμής συναλλάγματος πού αντιστοιχεί στην επίσημη ίσοτιμία τών νομισμάτων αυτών, τό Συμβούλιο με τόν κανονισμό 653/68, τής 30ής Μαΐου 1968, περί τών όρων μεταβολής τής άξιας τής λογιστικής μονάδος, πού χρησιμοποιείται γιά τήν κοινή γεωργική πολιτική (ΕΕ είδ. εκδ. 03/003, σ. 54), προκειμένου να άποτραπούν τά μειονεκτήματα πού ήδύναντο να προκύψουν από τόν μη μεταβλητό χαρακτήρα τής άξιας τής λογιστικής μονάδος, προέδλεψε αυτόματες ή δυνατικές μεταβολές τής άξιας αυτής.

Οί κανόνες εφαρμογής του κανονισμού 653/68 καθορίσθησαν με τον κανονισμό 1134/68 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 1968 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/004, σ. 3).

Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, σε περίπτωση τροποποίησης της σχέσεως μεταξύ της ισοτιμίας του νομίματος ενός κράτους μέλους και της αξίας της λογιστικής μονάδος, τό ενδιαφερόμενο κράτος μέλος προσαρμόζει, βάσει της νέας σχέσεως, τά ακόλουθα ποσά πού προβλέπονται σε λογιστικές μονάδες, άν εμφανίζονται σε έθνικό νόμισμα στά έγγραφα, τίτλους ή πιστοποιητικά πού συντάσσονται γιά τήν εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής ή τών ειδικών καθεστώτων γιά συναλλαγές έμπορευμάτων πού προκύπτουν από τήν μεταποίηση τών γεωργικών προϊόντων:

- α) τά ποσά πού έγιναν άντικείμενο προκαθορισμού γιά συναλλαγή ή γιά τμήμα συναλλαγής, τό όποιο άπομένει πρós πραγματοποίηση μετά τήν τροποποίηση της σχέσεως αυτής·
- β) τά ποσά πού αναφέρονται στίς συμφωνίες, οί όποιες συνομολογήθησαν μεταξύ ενός ιδιώτου και ενός οργανισμού παρεμβάσεως γιά συναλλαγή ή τμήμα συναλλαγής πού άπομένει πρós πραγματοποίηση μετά τήν τροποποίηση της σχέσεως αυτής.

Όπωσδήποτε, κάθε ενδιαφερόμενος πού έχει εξασφαλίσει προκαθορισμό γιά συγκεκριμένη συναλλαγή, επιτυγχάνει κατόπιν ύποβολής εγγράφου αίτήσεως, ή όποία πρέπει νά περιέλθει στόν άρμόδιο οργανισμό εντός προθεσμίας 30 ήμερών από της θέσεως σε ισχύ τών μέτρων πού καθορίζουν τά προσαρμοσμένα ποσά, τήν άκύρωση του προκαθορισμού και του συναφούς πιστοποιητικού ή τίτλου.

Κατά τήν παράγραφο 2, του άρθρου 4 του κανονισμού 1234/68, γιά τίς συναλλαγές πού έπραγματοποιήθησαν στά πλαίσια τών διατάξεων περί κοινής γεωργικής πολιτικής ή τών ειδικών καθεστώτων γιά συναλλαγές έμπορευμάτων τά όποια προκύπτουν από τήν μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, τά ποσά τά όποια όφείλονται σε ένα ή από ένα κράτος μέλος ή οργανισμό δεόντως έξουσιοδοτημένο εκφραζόμενα σε έθνικό νόμισμα και μετατρέποντα τά ποσά τά καθορισμένα στίς εν λόγω διατάξεις σε λογιστικές μονάδες, έξοφλοδονται βάσει της σχέσεως μεταξύ της λογιστικής μονάδος και του έθνικού νομίματος πού ισχύει κατά τόν χρόνο της πραγματοποίησης της συναλλαγής ή του τμήματος της συναλλαγής.

Κατά τό άρθρο 6 του κανονισμού 1134/68, θεωρείται ως χρόνος πραγματοποίησης της συναλλαγής, ή ήμερομηνία, κατά τήν όποια λαμβάνει χώρα ή γενεσιουργός αίτία της άπαιτήσεως πού άντιστοιχεί στό ποσό, τό όποιο άφορά τήν συναλλαγή αυτή όπως ή γενεσιουργός αυτή αίτία καθορίζεται από κοινοτική ρύθμιση ή έλλείπει και εν άναμονή τών ρυθμίσεων του ενδιαφερομένου κράτους μέλους.

Ό κανονισμός 878/77 του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1977, περί τών τιμών συναλλάγματος πού πρέπει νά εφαρμοσθούν στόν γεωργικό τομέα (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/018, σ. 27), με τό άρθρο 4, παράγραφος 1, έπεκτείνει τήν εφαρμογή τών διατάξεων του κανονισμού 1134/68, οί όποιες προβλέπονται γιά τήν μεταβολή της σχέσεως μεταξύ της ισοτιμίας του νομίματος κράτους μέλους και της αξίας της λογιστικής μονάδος, στήν περίπτωση μεταβολής της άντιπροσωπυτικής τιμής ενός έθνικού νομίματος.

Κατά τό άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 878/77, ή άκύρωση του εκ τών προτέρων καθορισμού και του πιστοποιητικού ή του τίτλου πού τό θεβαίνει, ή όποια προβλέπεται στό άρθρο 4, παράγραφος 1, εδάφιο 2, του κανονισμού 1134/68, δέν

είναι πλέον δυνατή παρά μόνον αν ή εφαρμογή των νέων αντιπροσωπευτικών τιμών οδηγεί σε μειονέκτημα για τόν ενδιαφερόμενο. Δύναται νά αποφασισθεί, πρό τής ήμερομηνίας εφαρμογής τής νέας τιμής, νά αντισταθμισθεί τό μειονέκτημα από ένα κατάλληλο μέτρο· στήν περίπτωση αυτή, ή άκύρωση του έκ των προτέρων καθορισμού καί του πιστοποιητικού ή τίτλου πού τό δεβαιώνει, δέν δύναται νά πραγματοποιηθεί.

Όσον άφορά, ειδικότερον, τά νομισματικά έξισωτικά ποσά, οι λεπτομέρειες τής ύποχρεωτικής προσαρμογής τους, πού προβλέπεται στό άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 243/78, έχουν όρισθί με τόν κανονισμό 651/78 τής Έπιτροπής, τής 31ης Μαρτίου 1978 (JO L 86, σ. 41), τόν όποιο κατήγγησε καί άντικατέστησε ό κανονισμός 1516/78 τής Έπιτροπής, τής 30ής Ιουνίου 1978, περί των προσαρμογών πού πρέπει νά πραγματοποιηθούν στά νομισματικά έξισωτικά ποσά πού καθορίζονται έκ των προτέρων (ΕΕ είδ. έκδ. 03/021, σ. 223).

Ό κανονισμός 1516/78 συνέδεσε τίς προσαρμογές πού πρέπει νά γίνουν στά νομισματικά έξισωτικά ποσά με τίς προσαρμογές πού γίνονται, ένδεχομένως, στίς έκ των προτέρων καθορισμένες έπιστροφές καί με τίς όποιες συνδέονται τά καθορισμένα έκ των προτέρων νομισματικά έξισωτικά ποσά.

Όσον άφορά τίς ύποχρεωτικές προσαρμογές, τό άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1516/78 όρίζει ότι πραγματοποιούνται με δάση τήν αντιπροσωπευτική τιμή πού

- εφαρμόζεται τή στιγμή τής έκπληρώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων κατά τήν εισαγωγή ή έξαγωγή, καί
- άπεφασίσθη πρίν από τήν κατάθεση τής αίτησεως για τόν έκ των προτέρων καθορισμό του νομισματικού έξισωτικού ποσού.

Κατά τό άρθρο 2, παράγραφος 1, δύναται νά γίνει προσαρμογή των νομισματικών έξισωτικών ποσών πού καθορίζονται έκ των προτέρων κατά τό μέτρο πού, μετά από μεταβολή του επιπέδου των τιμών σε λογιστικές μονάδες, προσαρμογές των επιτροφών πού καθορίζονται έκ των προτέρων εφαρμόζονται, κυρίως, για τά προϊόντα του τομέως τής ζάχαρης.

Κατά τό άρθρο 3 του κανονισμού 1516/78, ή ένδεχομένη αυτή προσαρμογή πραγματοποιείται αναλόγως τής τιμής καί τής αντιπροσωπευτικής τιμής πού ίσχύουν κατά τήν στιγμή τής έκπληρώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων· ή ύποχρεωτική προσαρμογή μεταβάλλεται αν γίνει ή δυνητική προσαρμογή.

Ό κανονισμός 243/78 έτροποποιήθη έκ νέου, όσον άφορά ιδίως τίς προσαρμογές των νομισματικών έξισωτικών ποσών πού καθορίζονται έκ των προτέρων με τόν κανονισμό 1544/78 τής Έπιτροπής, τής 4ης Ιουλίου 1978 (ΕΕ είδ. έκδ. 03/021, σ. 239). Ειδικότερα, τό άρθρο 6, παράγραφος 2, εδάφιο 1, έχει συμπληρωθεί με μία διάταξη σύμφωνα με τήν όποία, για τήν εφαρμογή των προσαρμογών πού αναφέρονται στό άρθρο 7, ή αίτηση για τόν έκ των προτέρων καθορισμό του νομισματικού έξισωτικού ποσού θεωρείται ότι κατετέθη τήν τελευταία ήμέρα τής προθεσμίας ύποβολής των προσφορών.

Ό κανονισμός 878/77 έτροποποιήθη με τόν κανονισμό 976/78 του Συμβουλίου, τής 12ης Μαΐου 1978, περί των τιμών συναλλαγματος πού πρέπει νά εφαρμόζονται για διάφορα νομίσματα στον γεωργικό τομέα καί περί των έπιπτώσεων του καθορισμού νέων αντιπροσωπευτικών τιμών επί των ύφισταμένων δικαιωμάτων καί ύποχρεώσεων (ΕΕ είδ. έκδ. 03/021, σ. 28).

Ό κανονισμός αυτός προέβη, κυρίως, στήν ύποτίμηση τής αντιπροσωπευτικής τιμής του γαλλικού φράγκου («πράσινου φράγκου») κατά 3,6% με ίσχύ από 1ης Ιουλίου 1979.

Έξ ἄλλου, τὰ ἄρθρα 4 καὶ 6 τοῦ κανονισμοῦ 1134/68, ἐφ' ὅσον εἶχαν διατυπωθεῖ γιὰ τὴν μεταβολὴ τῆς ἰσοτιμίας ἐνὸς νομίματος καὶ ὄχι γιὰ τὴν μεταβολὴ τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν τιμῶν καὶ ἐπειδὴ, ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἐκάλυπταν ἱκανοποιητικὰ ὅλες τὶς περιπτώσεις, ὁ κανονισμὸς 976/78, συμπληρώνοντας τὸ ἄρθρο 4 τοῦ κανονισμοῦ 878/77, προέβλεψε τὴν δυνατότητα θεσπίσεως, σύμφωνα μὲ μία ἀπλουστευμένη διαδικασία, διατάξεων παρεκκλίσεως ἐν σχέσει μὲ τὸ καθεστῶς πού ὑφίσταται.

Χρησιμοποιώντας τὴ δυνατότητα πού τῆς παρεῖχε τὸ ἄρθρο 4 τοῦ κανονισμοῦ 878/77, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπὸ τὸν κανονισμὸ 976/78, ἡ Ἐπιτροπὴ, θεωρώντας ὅτι ἔπρεπε, γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῆς ἀγορᾶς ζάχαρης, νὰ διευκρινίσει τὸν τρόπο προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς συναλλαγματος πού ἐφαρμόζεται σὲ κάθε εἶδος συναλλαγῆς στὸν τομέα αὐτόν, ἀπεφάσισε νὰ παρεκκλίνει ἀπὸ τὸν κανόνα πού προβλέπεται στὸ ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ 1134/68. Δυνάμει τῶν συνδυασμένων διατάξεων τοῦ ἄρθρου 1 καὶ τῆς παραγράφου X, στοιχεῖο α), τοῦ παραρτήματος τοῦ κανονισμοῦ 3016/78, τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1978, περὶ καθορισμοῦ ὀρισμένων λεπτομερειῶν γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τιμῶν συναλλαγματος στοὺς τομεῖς τῆς ζάχαρης καὶ τῆς ἰσογλυκόζης (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/023, σ. 105), ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε ὅτι ἡ τιμὴ συναλλαγματος πού πρέπει νὰ ἐφαρμοσθεῖ στὶς ἐπιστροφές κατὰ τὴν ἐξαγωγή μὲ προκαθορισμὸ τῶν νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν ἦταν ἡ ἀντιπροσωπευτικὴ τιμὴ πού ἐφαρμόζετο κατὰ τὴν ὀριζομένη ἀπὸ τὸ ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ 243/78 ἡμέρα, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπὸ τὸν κανονισμὸ 1544/78, δηλαδή ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς τῶν προσφορῶν.

Ἡ ἀντιπροσωπευτικὴ τιμὴ τοῦ γαλλικοῦ φράγκου, τὸ ὁποῖο εἶχε ἤδη ὑποτιμηθεῖ κατὰ 3,6 % μὲ ἰσχύ ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1979 μὲ τὸν κανονισμὸ 976/78, ἐγίνε ἀντικείμενο νέων ὑποτιμήσεων, μὲ ἰσχύ πάντοτε ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1979, οἱ ὁποῖες, ἐπομένως,

ἀντικαθιστοῦσαν τὶς προηγούμενες, κατὰ 5,12 % μὲ τὸν κανονισμὸ 643/79 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 29ης Μαρτίου 1979 (JO L 83, σ. 1), ἐν συνεχείᾳ κατὰ 7 % μὲ τὸν κανονισμὸ 1266/79 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 25ης Ἰουνίου 1979 (JO L 161, σ. 4). Μὲ τὸν κανονισμὸ 2139/79 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 28ης Σεπτεμβρίου 1979 (JO L 246, σ. 76) ὑπετιμήθη ἐκ νέου κατὰ 1,046 %, μὲ ἰσχύ ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1979.

Μὲ τὸν κανονισμὸ 1288/79 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 25ης Ἰουνίου 1979, ὁ ὁποῖος καθόριζε γιὰ τὴν περίοδο παραγωγῆς ζάχαρης 1979/1980 τὶς τιμές στὸν τομέα τῆς ζάχαρης (JO L 162, σ. 1), ἡ τιμὴ παρεμβάσεως τῆς ζάχαρης αὐξήθηκε ἀπὸ 40,49 ECU, γιὰ τὴν περίοδο 1978/1979, σὲ 41,09 ECU ἀνὰ 100 χιλιόγραμμα.

Διαδικασία

Λόγω τῆς αὐξήσεως τῆς τιμῆς παρεμβάσεως καὶ τῶν ὑποτιμήσεων τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς τιμῆς τοῦ γαλλικοῦ φράγκου, ἡ ἐταιρία Jean Lion et Cie, ἀφ' ἐνός, καὶ ἡ ἐταιρία Loiret & Haentjens καθὼς καὶ ὀκτώ ἄλλες ἐταιρίες ἐμπορίας ζάχαρης, ἀφ' ἑτέρου, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸ FIRS, γιὰ τὶς ἐξαγωγές πού ἐπραγματοποίησαν ἢ μὲν ἐταιρία Lion μετὰ τὴν 1η Ἰουλίου 1979, οἱ δὲ ἄλλες ἐταιρίες μετὰ τὴν 1η Ὀκτωβρίου 1979, προσαρμογὴ τῶν ἐπιστροφῶν κατὰ τὴν ἐξαγωγή, καὶ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐταιρία Lion, προσαρμογὴ τῶν νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν.

Ἐπειδὴ καμία συνέχεια δὲν ἐδόθη στὶς αἰτήσεις τους, οἱ ἐνδιαφερόμενες ἐταιρίες ἤσκησαν ἐνώπιον τοῦ Tribunal Administratif τοῦ Παρισιῶν προσφυγές μὲ τὶς ὁποῖες ζητοῦσαν τὴν ἀκώρωση τῶν σιωπηρῶν ἀπορριπτικῶν ἀποφάσεων τοῦ FIRS καὶ τὴν καταβολὴ τῶν ποσῶν πού ἐθεωροῦσαν ὅτι τοὺς ὀφείλοντο.

Γιὰ τὴν ὑπεράσπισή του, τὸ FIRS προέβαλε, κυρίως, ὅτι εἶχε ὑποχρέωση νὰ ἐφαρμόσει

τόν κανονισμό 3016/78 και τούς συντελεστές προσαρμογής πού καθόρισε η Έπιτροπή.

Μέ απόφαση τής 10ης Νοεμβρίου 1981 επί τής προσφυγής τής εταιρίας Lion, τό Tribunal Administratif απέρριψε τό αίτημα πού ανέφεροτο στίς συνέπειες επί τής προσαρμογής τών επιστροφών, τής μεταβολής τής τιμής παρεμβάσεως τής ζάχαρης και έκρινε ότι ή μεταβολή τής αντιπροσωπευτικής τιμής του γαλλικού φράγκου τήν 1η Ιουλίου 1979 μετεκυλίσθη όρθως, στήν προσαρμογή τών νομισματικών έξισωτικών ποσών. Μέ άλλη απόφαση τής ίδιας ημέρας επί τών προσφυγών τών άλλων εταιριών τό δικαστήριο συνήνωσε τίς 9 υποθέσεις γιά τήν έκδοση κοινής απόφάσεως.

Μέ τίς δύο αυτές αποφάσεις, όσον αφορά τίς συνέπειες τών μεταβολών τής αντιπροσωπευτικής τιμής του γαλλικού φράγκου επί τής προσαρμογής τών επιστροφών κατά τήν εξαγωγή, και κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 τής συνθήκης, τό Tribunal Administratif του Παρισιού απέφασισε νά αναβάλει τήν έκδοση όριστικής απόφάσεως μέχρις ότου τό Δικαστήριο αποφανθεί προδικαστικώς επί τών ακόλουθων έρωτημάτων:

Ό κανονισμός 3016/78 τής 20ης Δεκεμβρίου 1978, είναι έγκυρος εν όψει τών διατάξεων του άρθρου 190 τής συνθήκης τής Ρώμης;

Εισάγει στήν κοινοτική κανονιστική ρύθμιση μέτρα διακρίσεως, τά όποια θίγουν τό κύρος του;

Παραβαίνει τίς διατάξεις του κανονισμού 243/78 τής 1ης Φεβρουαρίου 1978 περί καθιερώσεως του έκ τών προτέρων καθορισμού τών νομισματικών έξισωτικών ποσών, τών όποιων συνιστά μέτρο προσαρμογής;

Οι δύο αποφάσεις του Tribunal Administratif του Παρισιού τής 10ης Νοεμβρίου 1981 έπρωτοκολλήθησαν στήν γραμματεία

του Δικαστηρίου στίς 16 Νοεμβρίου και έλαβαν, αντίστοιχως, τούς αριθμούς 292/81 και 293/81.

Σύμφωνα μέ τό άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Όργανισμού του Δικαστηρίου τής ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν, και στίς δύο υποθέσεις, στίς 19 Ιανουαρίου 1982 ή Έπιτροπή τών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τόν νομικό τής σύμβουλο Jean-Claude Séché, και στίς 4 Φεβρουαρίου 1982 οι προσφεύγουσες στήν κυρία δίκη, εκπροσωπούμενες από τήν Lise Funck-Brentano, δικηγόρο Παρισιού.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητου δικαστου και μετ' ακρόαση του γενικού εισαγγελέως, τό Δικαστήριο απέφασισε τήν έναρξη τής προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή αποδείξεων. Πάντως, έκάλεσε τίς προσφεύγουσες στήν κυρία δίκη εταιρίες και τήν Έπιτροπή νά απαντήσουν σέ όρισμένα έρωτήματα, οι δέ απαντήσεις υπεβλήθησαν εντός τών ταχθεισών προθεσμιών.

Μέ διάταξη τής 5ης Μαΐου 1982, τό Δικαστήριο απέφασισε νά ενώσει και νά συνεδικάσει τίς υποθέσεις 292/81 και 293/81 πρός διευκόλυνση τής διαδικασίας και πρός έκδοση κοινής απόφάσεως.

Μέ άλλη διάταξη τής ίδιας ημέρας, τό Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού διαδικασίας, απέφασισε νά αναθέσει τήν εκδίκαση τών ένωθεισών υποθέσεων 292/81 και 293/81 στο δεύτερο τμήμα.

II — Γραπτές παρατηρήσεις πού κατετέθησαν ένώπιον του Δικαστηρίου

Οι προσφεύγουσες στήν κυρία δίκη εταιρίες θεωρούν ότι ό κανονισμός 3016/78 στερείται κύρους εν όψει του άρθρου 190, καθώς και του άρθρου 40 τής συνθήκης ΕΟΚ και ότι όρισμένες διατάξεις του αντίβαινουν πρός τόν κανονισμό 243/78.

Έπί της αίτιολογίας του κανονισμού 3016/78

α) Τό άρθρο 190 της συνθήκης ΕΟΚ θεσπίζει μία γενική υποχρέωση αίτιολογίας: ή έλλειψη ή ή ανεπάρκεια της αίτιολογίας συνιστά παράβαση ουσιαστικού τύπου και συνεπάγεται την άκυρότητα της σχετικής πράξεως.

β) Η αίτιολογία του επιδικίου κανονισμού είναι περισσότερο από συνοπτική: περιορίζεται σε μία μόνο αίτιολογική σκέψη διατυπωμένη ως εξής:

έκτιμώντας ότι προς τό σκοπό μιάς καλής διαχειρίσεως της άγοράς της ζάχαρης και της ισογλυκόζης, πρέπει να προσδιορισθεί, για κάθε είδος ενέργειας σ' αυτούς τούς τομείς, ό τρόπος καθορισμού της εφαρμοζομένης τιμής συναλλάγματος· ότι σε όρισμένες περιπτώσεις, πρέπει να γίνεται παρέκκλιση από τόν κανόνα που προβλέπεται στό άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) άριθ. 1134/68.

Μέ τόν τρόπο αυτό, ή Έπιτροπή δέν εξηγεί καθόλου γιατί σε όρισμένες περιπτώσεις πρέπει να γίνεται παρέκκλιση, ποιες είναι οι περιπτώσεις παρεκκλίσεως, ούτε γιατί ό τομέας της ζάχαρης (και της ισογλυκόζης) πρέπει να διέπεται από εξαιρετικούς κανόνες.

γ) Τό προοίμιο του κανονισμού 3016/78 δέν είναι πλήρες: ή παράγραφος Χ του παραρτήματος αναφέρεται στην ήμέρα που όρίζεται από τό άρθρο 6 του κανονισμού 243/78, όπως έτροποποιήθη μέ τόν κανονισμό 1544/78· αλλά, οι δύο αυτοί κανονισμοί δέν αναφέρονται στό προοίμιο. Η διαπίστωση αυτή δέν συμβιδάζεται μέ τήν

νομολογία του Δικαστηρίου ως προς τήν αίτιολογία των κανονιστικών πράξεων.

δ) Βεβαίως, τό Δικαστήριο έδέχθη τίς λακωνικές αίτιολογίες, κυρίως στους κανονισμούς στον γεωργικό τομέα που καθόριζαν τίς τιμές ή που άφορούσαν όρισμένα έπείγοντα μέτρα. Ό κανονισμός 3016/78 δέν συνιστά έπείγον μέτρο ή μέτρο σκοπιμότητας: υπό τήν κάλυψη επί μέρους διατάξεων, μεταβάλλει θεμελιωδώς τό ύφιστάμενο σύστημα προκαθορισμού, χωρίς να γίνεται λόγος στην αίτιολογία.

Έπί του χαρακτήρος του κανονισμού 3016/78 ως εισάγοντος διακρίσεις

α) Ό κανονισμός 3016/78 εισάγει διπλή διάκριση τόσο ως προς τόν εξεταζόμενο γεωργικό τομέα, όσο και ως προς τούς επιχειρηματίες όρισμένης κατηγορίας. Ός διάταξη που έχει εφαρμογή μόνο στον τομέα της ζάχαρης, είναι άσυμβίβαστος μέ τό άρθρο 40, παράγραφος 3, της συνθήκης ΕΟΚ, κατά τό όποιο ή κοινή όργάνωση των άγροτικών άγορών πρέπει να άποκλείει κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών της Κοινότητας· έξ άλλου, καθιερώνει διαφορετική μεταχείριση, ή όποια δέν δικαιολογείται, μεταξύ επιχειρηματιών που έχουν καθορίσει εκ των προτέρων τά νομισματικά έξισωτικά ποσά και τίς επιστροφές άφ' ενός, και, εκείνων που δέν έκαμαν χρήση της έν λόγω ευχερείας, άφ' έτέρου.

β) Σε άλλους γεωργικούς τομείς, ή τιμή συναλλάγματος που εφαρμόζεται σε περίπτωση μεταβολής της αντιπροσωπευτικής τιμής είναι εκείνη που ισχύει κατά τήν ήμέρα έκπληρώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων εξαγωγής, έστω και αν τά νομισματικά έξισωτικά ποσά είχαν καθορισθεί εκ των προτέρων.

Τά ειδικά μέτρα στον τομέα της ζάχαρης, τά όποια άπαριθμούνται στο παράρτημα του κανονισμού 3016/78, είναι μέτρα παρεμβάσεως κατάλληλα για όρισμένες ειδικές συναλλαγές· δέν έχουν καμμία σχέση με τό πρόβλημα της αντιπροσωπευτικής τιμής πού εφαρμόζεται στις προκαθορισμένες έπιστροφές. Τό ζήτημα της αντιπροσωπευτικής τιμής είναι γενικό ζήτημα, τό όποιο τίθεται σε όλες τίς περιπτώσεις όπου τά έξισωτικά ποσά προκαθορίζονται, και όχι μόνο στον τομέα της ζάχαρης (και της ισούγκόζης). Τό Δικαστήριο πολλές φορές έκρινε άνίσχυρους κοινοτικούς κανονισμούς λόγω παραδιάσεως της άρχης της μή διακρίσεως, ή όποια δέν είναι παρά ή ειδική εκδήλωση της γενικής άρχης της ισότητος, πού συνάγεται από τίς θεμελιώδεις άρχές του κοινοτικού δικαίου.

γ) Παραδόξως, ό κανονισμός 3016/78 θεσπίζει μία βασική διάκριση ως προς την τιμή συναλλάγματος πού εφαρμόζεται στις συναλλαγές, αναλόγως του άν περιλαμβάνουν ή μή προκαθορισμό των νομισματικών έξισωτικών ποσών. Ή θέση αυτή δέν έχει καμμία βάση πού δύναται νά στηριχθεί σε οικονομικούς λόγους.

Οί έπιχειρηματίες, οι όποιοι έκαμαν χρήση της εύχειρίας πού παρέχει ό κανονισμός 243/78, νά έξασφαλίσουν τίς έξαγωγικές τους συναλλαγές εδρέθησαν πρό της άρνήσεως προσαρμογής των ποσών πού είχαν καθορισθεί εκ των προτέρων, ενώ οι έπιχειρηματίες, οι όποιοι δέν είχαν καθορίσει εκ των προτέρων τά νομισματικά έξισωτικά ποσά, έτυχαν προσαρμογής των εν λόγω ποσών και των έπιστροφών κατά την έξαγωγή. Τό ότι οι έπιχειρηματίες, οι όποιοι παρητήθησαν από την ασφάλεια πού προσέφερε ό κανονισμός 243/78, υπολογίζοντας σε κερδοσκοπικά πλεονεκτήματα και άποδεχόμενοι τούς κινδύνους, εδρέθησαν σε πλεονεκτικότερη κατάσταση

από εκείνους πού επέδειξαν κάθε συνήθη και άναγκαία έπιμέλεια προκειμένου νά άποφύγουν οιονδήποτε κίνδυνο συνδεόμενο με νομισματικά γεγονότα, τά όποια δέν δύναται νά έλέγξουν, αυτό αντίθαινει προς την άρχή της μή διακρίσεως.

Έπί του άνομιβιάστον του κανονισμού 3016/78 προς τον κανονισμό 243/78

α) Στο σύστημα των έμπορικών συναλλαγών με τίς τρίτες χώρες, οι έπιστροφές (ή εισφορές) και τά νομισματικά έξισωτικά ποσά είναι άλληλένδετα και άδιαρρήκτως συνδεδεμένα.

Έλλείπει καθορισμός εκ των προτέρων των νομισματικών έξισωτικών ποσών, ενώ ή έπιστροφή έχει προκαθορισθεί, οιαδήποτε μεταβολή της αντιπροσωπευτικής τιμής του νομίματος συνεπάγεται προσαρμογή των νομισματικών έξισωτικών ποσών και των έπιστροφών πού έχουν προκαθορισθεί, αναλόγως της αντιπροσωπευτικής τιμής πού ισχύει κατά την έξαγωγή. Όταν ή έπιστροφή και τά έξισωτικά ποσά έχουν προκαθορισθεί ενώ μία νέα αντιπροσωπευτική τιμή ήταν ήδη γνωστή και έτέθη σε ισχύ μετά τον προκαθορισμό, τά νομισματικά έξισωτικά ποσά πρέπει, κατά τό άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 243/78, νά προσαρμόζονται υποχρεωτικά· επομένως, και ή έπιστροφή πρέπει, κατ' άνάγκην, νά προσαρμοσθεί, λόγω της γενικής ίσορροπίας του συστήματος, τό όποιο έξ άλλου ή Έπιτροπή έχει σαφώς καθορίσει με τον κανονισμό 1516/78.

Ή παράγραφος X του παραρτήματος του κανονισμού 3016/78 έχει ως άποτέλεσμα νά έπαναφέρει την ήμερομηνία πραγματο-

ποιήσεως της εξαγωγής στην ημερομηνία του διαγωνισμού και, επομένως, να αποκλείει οιαδήποτε προσαρμογή της επιστροφής και των νομισματικών εξισωτικών ποσών προς την αντιπροσωπευτική τιμή που τέθηκε σε ισχύ μετά τον προκαθορισμό· είναι ασυμβίβαστη προς τους όρους του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 243/78, που προβλέπει υποχρεωτική προσαρμογή των προκαθορισμένων νομισματικών εξισωτικών ποσών όταν η μεταβολή της αντιπροσωπευτικής τιμής ανακοινώνεται πρό της έναρξεως της ισχύος του πιστοποιητικού.

Έφ' όσον τά νομισματικά εξισωτικά ποσά και οι επιστροφές είναι συνδεδεμένα στο γενικό σύστημα τιμών της κοινής γεωργικής πολιτικής, ό κανονισμός 3016/78 είναι άνίσχυρος, καθ' όσον οδηγεί είτε στην κατάργηση του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 243/78, χωρίς ή έν λόγω κατάργηση να αναφέρεται στον κανονισμό 3016/78 είτε στον διαχωρισμό εξισωτικών ποσών και επιστροφών, έφ' όσον τά μέν εξισωτικά ποσά προσαρμόζονται οι δέ επιστροφές δέν προσαρμόζονται.

6) Τό σύστημα που έθεσπίσθη μέ τον κανονισμό 1134/68, όπως συμπληρώθη μέ τον κανονισμό 878/77 και δέν έτροποποιήθη από τον κανονισμό 243/78, πηγάζει από την άντίληψη σύμφωνα μέ την όποία, λόγω του ότι όρισμένα στοιχεία που λαμβάνονται ως βάση στίς συμβάσεις δύνανται να μεταβληθούν, χωρίς οι έπιχειρηματίες να ήδύναντο να τό προβλέψουν, είναι αναγκαίο οι συμβάσεις να προσαρμόζονται στη νέα οικονομική κατάσταση που δημιουργείται μέ τη θέση σε ισχύ της νέας αντιπροσωπευτικής τιμής ή της μεταβολής της τελευταίας, ή ακόμη της θέσεως σε ισχύ και της μεταβολής της τιμής συγχρόνως, προβαίνοντας στην προσαρμογή των προκαθορισμένων νομισματικών εξισωτικών ποσών και επιστροφών. Η κανονιστική αυτή ρύθμιση, σε περίπτωση

μεταβολής της αντιπροσωπευτικής τιμής ενός νομίσματος, έπιτρέπει στον έπιχειρηματία, στον όποιο ή έφαρμογή της νέας τιμής προκαλεί ζημία είτε να τύχει προσαρμογής της προκαθορισμένης επιστροφής, αναλόγως της μεταβολής της αντιπροσωπευτικής τιμής είτε να άκυρώσει τον έν των προτέρων καθορισμό και τό πιστοποιητικό ή τον τίτλο που τό δεβαιώνει, είτε να τύχει συμψηφισμού της ζημίας που υπέστη, διά καταλλήλου μέτρου. Σε καμία περίπτωση, ό έπιχειρηματίας δέν θά έπρεπε να φέρει τό βάρος της ζημίας που προεκλήθη λόγω μεταβολής της αντιπροσωπευτικής τιμής ενός νομίσματος.

Ό κανονισμός 243/78 δέν απέκλειε την έφαρμογή της προηγούμενης κανονιστικής ρυθμίσεως περί των προκαθορισμένων επιστροφών, στην περίπτωση κατά την όποία τά εξισωτικά ποσά είχαν επίσης όρισει έν των προτέρων. Ό κανονισμός αυτός είχε θεσπισθεί για να προστατεύσει τους έπιχειρηματίες έναντι των κινδύνων που ώφείλοντο στην διακύμανση ενός νομίσματος στην χρηματιστηριακή αγορά, χωρίς να έχει μεταβληθεί ή αντιπροσωπευτική τιμή του έν λόγω νομίσματος. Τό πάγωμα των προκαθορισμένων επιστροφών και εξισωτικών ποσών, θά ήταν αντίθετο προς την πρακτική άποτελεσματικότητα του συστήματος προκαθορισμού, τό όποιο πρέπει να έπιτρέπει στον έπιχειρηματία να γνωρίζει κατά την σύναψη μιας συμβάσεως, τους οικονομικούς όρους υπό τους όποιους ή έν λόγω σύμβαση θά εκτελεσθεί, ένω ή μεταβολή της αντιπροσωπευτικής τιμής οδηγεί στην αύξηση ενός των στοιχείων της συμβάσεως, ήτοι της τιμής αγοράς του προϊόντος.

Η Έπιτροπή, μέ τον κανονισμό 3016/78, έστόχευε δεδαιώς την περίπτωση που ή μεταβολή της αντιπροσωπευτικής τιμής δέν συνεπήγετο κανένα μειονέκτημα για τους έπιχειρηματίες. Όμως, στον τομέα της ζάχαρης οιαδήποτε μεταβολή της αντι-

προσωπευτικής τιμής μετακυλιεται επί της τιμής αγοράς και συνεπάγεται ζημίες για τους εξαγωγείς από της ημερομηνίας θέσεως σε ισχύ της νέας αντιπροσωπευτικής τιμής, ελλείψει προσαρμογής των προκαθορισμένων ποσών.

Ο κανονισμός 3016/78 στερείται νομίμου βάσεως και παραδιάζει την αρχή της ασφαλείας του δικαίου καθ' όσον παρεκκλίνει της αρχής κατά την οποία οι επιχειρηματίες δεν πρέπει να φέρουν τό βάρος της ζημίας που προεκλήθη από την μεταβολή της αντιπροσωπευτικής τιμής ενός νομίμου.

γ) Τό Tribunal Administratif του Παρισιού δεν έδεώρησε χρήσιμο να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά έρωτήματα ως προς την έρμηνεία που πρέπει να δοθεί στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 243/78. Έν τούτοις, τό κείμενο αυτό περιέχει μία ασάφεια που είναι άναγκαίο να διευκρινισθεί.

Η ύποχρεωτική προσαρμογή των προκαθορισμένων έξισωτικών ποσών, στην οποία ή Έπιτροπή ύποχρεούται δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 243/78, είχε έν προκειμένα πραγματοποιηθεί κατά τά γεγονότα της 1ης Ίουλίου 1979, αλλά έγινε επί άμφισθητουμένης βάσεως.

Τό άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 243/78, θέτει δύο προϋποθέσεις προσαρμογής των νομισματικών έξισωτικών ποσών: θά πρέπει ή νέα αντιπροσωπευτική τιμή να έχει άποφασισθεί κατά τον έκ των προτέρων καθορισμό και ή νέα αυτή τιμή να τεθεί σε ισχύ. Όμως, ή νέα αντιπροσωπευτική τιμή, ή οποία άπεφασίσθη την 1η Ίουλίου 1979, ήταν εκείνη που προεβλέφθη μέ τους κανονισμούς 976/78 και 643/79, ένώ ή τιμή που έτέθη σε ισχύ κατά την ημερομηνία αυτή ήταν εκείνη που προεβλέπετο μέ τον κανονισμό 1266/79. Η Έπιτροπή προέδη στην προσαρμογή των προκαθορισμένων έξισωτικών ποσών χρησιμοποιώντας τιμή ή οποία δεν

άντιστοιχοδσε σε εκείνη που έτέθη σε ισχύ την 1η Ίουλίου 1979.

Τό Συμβούλιο, μέ τον κανονισμό 243/78, δεν προέδλεψε την περίπτωση κατά την οποία ή αντιπροσωπευτική τιμή που τίθεται σε ισχύ είναι διαφορετική εκείνης που είχε αρχικά άποφασισθεί· τό κενό αυτό του κανονισμού δεν έπιτρέπει στην Έπιτροπή αυθαίρετη έρμηνεία και έφαρμογή.

Έξεταζόμενος έντός του νομικού και οικονομικού του πλαισίου, ό κανονισμός 243/78 δεν θά ήδύνατο παρά να έρμηνευθεί υπό την έννοια ότι, όταν ή μεταβολή της αντιπροσωπευτικής τιμής άπεφασίσθη πρό της κατάθεσεως της αίτησεως περί του έκ των προτέρων καθορισμού του νομισματικού έξισωτικού ποσού, οι προσαρμογές που άναφέρονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, πραγματοποιούνται σε συνάρτηση μέ την αντιπροσωπευτική τιμή που ισχύει κατά την έκπλήρωση των τελωνειακών διατυπώσεων.

Έπομένως, τό κύρος του κανονισμού 3016/78, ό οποίος προβλέπει χωρίς ειδική αίτιολογία την προσαρμογή των προκαθορισμένων έξισωτικών ποσών σε συνάρτηση μέ μία άποφασισθείσα τιμή, αλλά ή οποία ούδέποτε έτέθη σε ισχύ, είναι άμφισθητήσιμο.

Η Έπιτροπή θεωρεί ότι ή εξέταση των έρωτημάτων που ύπεβλήθησαν στο Δικαστήριο δεν έμφανίζει κανένα στοιχείο ικανό να έπηρεάσει τό κύρος του κανονισμού 3016/78, όσον άφορά τις διατάξεις της παραγράφου X, στοιχείο α), του παρρητήματός του.

Έπί της αίτιολογίας του κανονισμού 3016/78

α) Άπό την νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει σαφώς ότι ή ύποχρέωση αίτιολογίας, την οποία καθιερώνει τό άρθρο 190 της συνθήκης ΕΟΚ, έξαρτάται από την

φύση τής εν λόγω πράξεως και τήν άλλη-
λουχία μέσα από τήν όποία έθεσπίσθη. Οί
έπιταγές του άρθρου 190 πληροϋνται έφ'
όσον οί αίτιολογικές σκέψεις έξηγοϋν τό
ουσιώδες τών κανονιστικών μέτρων πού
έλαβαν τά κοινοτικά όργανα· δέν είναι
δυνατό νά άξιώνεται ή αίτιολογία ενός
κανονισμού νά καλύπτει είδικά όλες τίς
λεπτομέρειες, πολυάριθμες κάποτε, πού
δύνανται νά συνεπάγεται ένα τέτοιο μέτρο.

Ειδικότερα, στόν άγροτικό τομέα, μία
αίτιολογία όσο λακωνική και άν είναι,
πρέπει νά έξετάζεται και νά εκτιμάται στό
πλαίσιο τής συνολικής κοινοτικής κανονι-
στικής ρυθμίσεως, τής όποίας ή εν λόγω
πράξη συνιστά αναπόσπαστο μέρος.

6) Ό κανονισμός 3016/78 έξεδόθη κατά
παρέκκληση του κανονισμού 878/77, κατ'
έφαρμογή τής παραγράφου 4, του άρθρου 4
του εν λόγω κανονισμού· ό κανονισμός
976/78, μέ τήν παρεμβόλή τής τελευταίας
αυτής διατάξεως στόν κανονισμό 878/77,
τήν αίτιολόγησε έπαρκώς μέ τήν προτελευ-
ταία αίτιολογική του σκέψη.

Άφου έξετέθησαν έτσι οί ούσιαστικοί
λόγοι ως πρός τήν αναγκαιότητα νά
δημιουργηθεί ή δυνατότης παρεκκλίσεως, ή
Έπιτροπή δέν είχε υποχρέωση νά έξηγήσει
περισσότερο, μέ τίς αίτιολογικές σκέψεις
του κανονισμού 3016/78, τά μέτρα πού
έλήφθησαν στίς 19 περιπτώσεις, οί όποιες
αναφέρονται στό παράρτημά του.

*Έπί τής έλλείψεως διακρίσεων στόν κανο-
νισμό 3016/78*

α) Η έπιλογή του γενεσιουργού γεγο-
νότος, τό όποιο καθορίζει ανάλογα μέ τήν
περίπτωση τήν στιγμή κατά τήν όποία ή
άντιπροσωπευτική τιμή πρέπει νά ληφθεί
ύπ' όψη, γίνεται σύμφωνα μέ αντικειμενικά

κριτήρια, πού εξαρτώνται από τήν συγκε-
κριμένη κατάσταση.

Η κατάσταση στην όποία ό έπιχειρηματίας
έχει προκαθορίσει τόσο τίς έπιστροφές,
όσο και τά έξισωτικά ποσά είναι διαφορε-
τική από τίς δύο άλλες καταστάσεις πού
προβλέπονται σέ περίπτωση μεταβολής τής
άντιπροσωπευτικής τιμής ενός νομίματος,
ήτοι τόν προκαθορισμό τών έπιστροφών
μόνο ή τήν έλλειψη οίουδήποτε προκαθο-
ρισμού. Τό ότι ό κανονισμός 3016/78, στην
πρώτη τών περιπτώσεων αυτών, δέν προ-
βλέπει προσαρμογή, δέν δύναται νά
θεωρηθεί ως παραβίαση τής αρχής τής ίσης
μεταχειρίσεως. Παρομοίως, τό γεγονός ότι
τό άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού
243/78 δέν προβλέπει τήν υποχρέωση προ-
σαρμογής τών νομισματικών έξισωτικών
ποσών παρά μόνο στην περίπτωση του
διπλού προκαθορισμού, άνταποκρίνεται
στην φροντίδα δικαιοσύνης.

Ό έπιχειρηματίας ό όποίος, όπως οί προ-
σφεύγουσες στην κυρία δίκη, έκαμε χρήση
τής δυνατότητας νά προφυλαχθεί, μέ τόν
προκαθορισμό, έναντι δυσμενούς νομισμα-
τικής εξέλιξεως, δέν δύναται νά έπικαλείται
τό γεγονός ότι ή μείωση τής αντιπροσωπευ-
τικής τιμής έπραγματοποιήθη τελικά εις
βάρος του γιά νά ζητήσει προσαρμογή.
Κάθε προκαθορισμός έμφανίζει ένα κίν-
δυνο, τόν όποιο ό έπιχειρηματίας δέν είναι
καθόλου υποχρεωμένος νά αναλάβει, αλλά
πού όφείλει νά φέρει, άν ό κίνδυνος
επέλθει.

6) Ό τομέας τής ζάχαρης, εν σχέσει μέ
τούς άλλους γεωργικούς τομείς, έμφανίζει
τήν ιδιαιτερότητα ότι αφήνει τήν χρηματο-
δοτική εϋθύνη στούς παραγωγούς, πράγμα
πού συνεπάγεται τόν καθορισμό μιδς
σειράς εισφορών (συνεισφορά επί τής
παραγωγής, προκαταβολές επί τών συνει-
σφορών αυτών, έξοδα άποθηκεύσεως,
ποσοτώσεις). Όλα αυτά τά στοιχεία θά
πρέπει νά είναι γνωστά και στην
περίπτωση εξαγωγής ή Έπιτροπή, έπο-

μένως, ὄφειλε νά κάμει χρήση τῆς ἀρμοδιότητος πού τῆς ἐξεχώρησε τό Συμβούλιο, στόν τομέα αὐτόν, νά καθορίσει μέ ἀκρίβεια τό γενεσιουργό γεγονός πού πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ὡς πρὸς τόν καθορισμό τῆς τιμῆς συναλλάγματος.

Προκειμένου γιά τό σύστημα πού προβλέπεται στήν παράγραφο Χ, στοιχείο α), τοῦ παραρτήματος τοῦ κανονισμοῦ 3016/78, ἡ σύγκριση μέ τό σύστημα πού ἐφαρμόζεται στά ἄλλα γεωργικά προϊόντα δέν δύναται νά γίνει παρά ἐν σχέσει μέ κοινές ὀργανώσεις οἱ ὁποῖες, γιά τίς ἐπιστροφές κατά τήν ἐξαγωγή, βασίζονται ἐπί ἐνός συστήματος διαγωνισμῶν, ὅπως ἡ ζάχαρη. Τό μόνο σύστημα, τό ὁποῖο συγκεντρώνει τήν διπλή αὐτή προϋπόθεση, εἶναι τό ἐφαρμοζόμενο στόν τομέα τῶν σιτηρῶν. Στόν τομέα αὐτόν, πρὸς τό παρόν ἐφαρμόζονται δύο διαφορετικά συστήματα ἀναλόγως τοῦ τύπου ἐξαγωγῆς πού ἀκολουθεῖται. Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐξαγωγῶν σιτηρῶν διενεργεῖται μέσω διαγωνισμοῦ ὡς πρὸς τίς ἐπιστροφές. Μέχρι τώρα, ἡ Ἐπιτροπή δέν ἔκρινε σκόπιμο νά λάβει στήν περίπτωση αὐτή μέτρο παρεκκλίσεως ἀπό τόν κανονισμό 1134/68· ἐπομένως, τά ποσά πού προκαθορίζονται σέ ἔθνικο νόμισμα, προσαρμόζονται κατά τήν στιγμή τῆς πραγματικῆς ἐξαγωγῆς σέ περίπτωση μεταβολῆς τῆς ἰσοτιμίας τοῦ νομίσματος. Πάντως, οἱ ὑπηρεσίες τῆς Ἐπιτροπῆς προετοιμάζουν σχέδιο κανονισμοῦ, τό ὁποῖο προβλέπει, γιά τίς ἐπιστροφές κατά τήν ἐξαγωγή μέ ἐκ τῶν προτέρων καθορισμό τῶν νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν στόν τομέα τῶν σιτηρῶν, σύστημα ἀνάλογο μέ τό προβλεπόμενο στήν παράγραφο Χ, στοιχείο α), τοῦ κανονισμοῦ 3016/78.

Ὁ ὀρισμός πού καθιερώνεται μέ τήν παράγραφο Χ, στοιχείο α), διετηρήθη ἤδη μέ τόν κανονισμό 1003/81 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 10ῆς Ἀπριλίου 1981, περί καθορισμοῦ τῆς γενεσιουργοῦ αἰτίας πού ἐφαρμόζεται κατά τή διάθεση πρὸς πώληση τῶν ἀποθεμάτων πού κατέχονται ἀπό τοὺς ὀργανισμούς παρεμβάσεως στοὺς τομεῖς τῶν σιτηρῶν καί τῆς ὄρυζας (ΕΕ L 100, σ. 11).

Ἐπί τοῦ συμβιβαστοῦ τοῦ κανονισμοῦ 3016/78 πρὸς τόν κανονισμό 243/78

Ὁ κανονισμός 3016/78 ἐξεδόθη κατ' ἐφαρμογή, ὄχι τοῦ κανονισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς 243/78, ἀλλά τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Συμβουλίου 878/77· ἐπομένως, ἐξεδόθη ἐν συμφωνία μέ τήν πράξη τοῦ Συμβουλίου. Ἀντιθέτως, δέν ὑφίσταται καμία ἱεραρχία μεταξύ τοῦ κανονισμοῦ 3016/78 καί τοῦ κανονισμοῦ 243/78, πού καί οἱ δύο ἐξεπλίσθησαν ἀπό τήν Ἐπιτροπή.

Ἐξ ἄλλου, ἀπό οὐσιαστική ἀποψη, καμία ἀντίφαση δέν δύναται νά ἐπισημανθεῖ μεταξύ τῶν κανόνων πού ἐθέπισε ἡ Ἐπιτροπή μέ τοὺς δύο αὐτοὺς κανονισμούς: ὁ κανονισμός 3016/78 ἀποκλείει, ἀσφαλῶς, τήν δυνατότητα προσαρμογῆς, ἀλλά ὁ κανονισμός 243/78 παρέχει τήν δυνατότητα αὐτή, ὑποχρεωτικῶς, σέ μία μόνο περίπτωση, ἡ ὁποία δέν δύναται καθόλου νά συγκριθεῖ, ἢ μόνο ἐντελῶς προαιρετικά.

III — Προφορική διαδικασία

Οἱ προσφεύγουσες στήν κυρία δίκη εταίριες, ἐκπροσωπούμενες ἀπό τήν Lise Funck-Brentano, δικηγόρο Παρισιῶν, ἐπικουρούμενη ἀπό τόν τεχνικό σύμβουλο Alain Rozan, διευθυντή τῆς εταιρίας ἐξαγωγῆς ζάχαρης, Ἀμδέρσα, καί ἡ Ἐπιτροπή, ἐκπροσωπούμενη ἀπό τό νομικό της σύμβουλο Jean-Claude Séché, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν τεχνικό σύμβουλο Joachim Heine, προϊστάμενο τμήματος στήν διεύθυνση «γεωργική νομοθεσία» τῆς γενικῆς διεύθυνσεως γεωργίας, ἀνέπτυξαν τίς προφορικές τοὺς παρατηρήσεις καί ἀπάντησαν στά ἐρωτήματα πού ἔθεσε τό Δικαστήριο στήν συνεδρίαση τῆς 8ῆς Ἰουλίου 1982.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 7ῆς Ὀκτωβρίου 1982.

Σκεπτικό

- 1 Μέ δύο αποφάσεις της 10ης Νοεμβρίου 1981, που περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 16 ιδίου μηνός, το Tribunal administratif του Παρισιού υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς το κύρος του κανονισμού 3016/78 της Έπιτροπής, της 20ης Δεκεμβρίου 1978, περί καθορισμού όρισμένων λεπτομερειών για την εφαρμογή τιμών συναλλάγματος στους τομείς της ζάχαρης και της ισογλυκόζης (ΕΕ είδ. έκδ. 03/023, σ. 105), και ειδικότερα, των διατάξεων της παραγράφου Χ, στοιχείο α), του παραρτήματος του κανονισμού αυτού.
- 2 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η εταιρία Jean Lion et Cie, προσφεύγουσα στην κυρία δίκη στην υπόθεση 292/81, κατά την περίοδο εμπορίας ζάχαρης 1979-1980 διενήργησε εξαγωγές ζάχαρης και προς τόν σκοπό αυτόν έλαβε, μεταξύ 7ης Φεβρουαρίου και 13ης Ιουνίου 1979, από τόν αρμόδιο έθνικό οργανισμό, τό Fonds d'intervention et de régularisation du marché du sucre (FIRS) (Ταμείο παρεμβάσεως και διακανονισμού της αγοράς ζάχαρης), πιστοποιητικά εξαγωγής ζάχαρης μέ προορισμό τρίτες χώρες και μέ έκ των προτέρων καθορισμό, κατόπιν διαγωνισμού, των έπιστροφών λόγω εξαγωγής και έκ των προτέρων καθορισμό των νομισματικών έξισωτικών ποσών (έφ' έξης: «προκαθορισμός»). Μετά την έκδοση των έν λόγω πιστοποιητικών, ή Κοινότης προέδρη σέ υποτίμηση της αντιπροσωπευτικής τιμής του γαλλικού φράγκου (άποκαλούμενης «πράσινης τιμής») και αύξησε την τιμή παρεμβάσεως της ζάχαρης, τόσο δέ τό ένα, όσο και τό άλλο μέτρο έτέθησαν σέ ισχύ την 1η Ιουλίου 1979, (JO L 161, σ. 4 και κανονισμός 1288/79, της 25ης Ιουνίου 1979, JO L 162, σ. 1).
- 3 Η προσφεύγουσα στην κυρία δίκη, έπειδή έθεώρησε ότι μέ τίς άπρόδλεπτες αυτές ενέργειες τά κοινοτικά όργανα μετέβαλαν τούς οικονομικούς όρους των εξαγωγών που έκάλυπταν τά επίδικα πιστοποιητικά, υπέβαλε στό FIRS αίτηση προκειμένου νά επιτύχει συμπληρωματικές έπιστροφές επί των εξαγωγών ζάχαρης τίς όποιες είχε πραγματοποιήσει, κατά τρόπο που νά λαμβάνεται υπ' όψη ή υποτίμηση του «πράσινου φράγκου» και ή αύξηση της τιμής παρεμβάσεως. Δεδομένου ότι τό FIRS δέν έδωσε συνέχεια στην αίτηση αυτή, ή προσφεύγουσα ήσκησε ένώπιον του Tribunal administratif προσφυγή κατ' αυτής της σιωπηρής άπορριπτικής άποφάσεως. Έπειδή τό FIRS προέβαλε για την άμυνά του ότι δέν έπραξε τίποτε άλλο από του νά εφαρμόσει την ύφισταμένη κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, ή προσφεύγουσα άμφισβήτησε τό κύρος της έν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως, λόγω του ότι ή ρύθμιση αυτή δέν περιλαμβάνει διατάξεις, οι όποιες νά επιτρέπουν την προσαρμογή των έπιστροφών προς ύφελος των επιχειρήσεων που έκαμαν χρήση της εύχερείας προκαθορισμού.

- 4 'Η εταιρία Loiret & Haentjens καί όκτώ άλλες εταιρίες έξαγωγής ζάχαρης, προσφεύγουσες στην κυρία δίκη στην υπόθεση 293/81, έλαβαν πιστοποιητικά έξαγωγής μέ προκαθορισμό των επιστροφών των νομισματικών έξισωτικών ποσών, κατά τή διάρκεια χρονικής περιόδου μεταγενέστερης των νομισματικών γεγονότων πού άφορούν τήν υπόθεση 292/81, αλλά προγενέστερη τής 28ης Σεπτεμβρίου 1979, ήμερομηνίας έκδόσεως του κανονισμού 2139/79 (JO L 246, σ. 76) πού προέβλεπε νέα υποτίμηση του «πράσινου φράγκου» από 1ης 'Οκτωβρίου 1979. Δεδομένου ότι δέν επέτυχαν τίς έκ μέρους του FIRS συμπληρωματικές επιστροφές προκειμένου νά συμψηφίσουν τίς συνέπειες τής έν λόγω μεταβολής τής αντιπροσωπευτικής τιμής, ήσκησαν ένώπιον του Tribunal administratif προσφυγές, μέ περιεχόμενο άνάλογο μέ έκείνο τής προσφυγής στην υπόθεση 292/81.
- 5 Προκειμένου νά κρίνει τό σύνολο των προσφυγών αυτών τό Tribunal administratif υπέβαλε έρωτήματα ως προς τό κύρος του κανονισμού 3016/78, του όποιου τό παράρτημα Χ α) έχει ως άποτέλεσμα, σέ περίπτωση προκαθορισμού των επιστροφών μέ προκαθορισμό των νομισματικών έξισωτικών ποσών, νά όρίζεται ως τιμή συναλλάγματος πού εφαρμόζεται στην μετατροπή τής λογιστικής μονάδος σέ έννικό νόμισμα ή τιμή πού ίσχύει τήν τελευταία ήμέρα τής προθεσμίας υποβολής προσφορών για τόν διαγωνισμό ως προς τίς επιστροφές. 'Επειδή ή διάταξη αυτή έχει ως άποτέλεσμα νά καθιστά άνενεργό, έναντι των κατόχων πιστοποιητικών έξαγωγής μέ προκαθορισμό των επιστροφών καί των νομισματικών έξισωτικών ποσών, οιαδήποτε μεταγενέστερη μεταβολή τής τιμής συναλλάγματος, τό Tribunal administratif υπέβαλε, ως προς τό κύρος τής διατάξεως αυτής, τρία έρωτήματα διατυπωμένα ως έξης:

'Ο κανονισμός (ΕΟΚ) άριθ. 3016/78, τής 20ής Δεκεμβρίου 1978, είναι έγκυρος έν όψει των διατάξεων του άρθρου 190 τής συνθήκης τής Ρώμης;

Εισάγει στην κοινοτική κανονιστική ρύθμιση μέτρα ένέχοντα διακρίσεις, τά όποια θίγουν τό κύρος του;

'Εξεδόθη κατά παράβαση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) άριθ. 243/78, τής 1ης Φεβρουαρίου 1978 περί του έκ των προτέρων καθορισμού των νομισματικών έξισωτικών ποσών, των όποιών συνιστά μέτρο προσαρμογής;

- 6 Θά πρέπει, πρώτον, νά εξετασθει τό τρίτο έρώτημα, τό όποιο άφορά τό ουσιαστικό κύρος τής επιδικίου διατάξεως, καθ' όσον ή λύση του ζητήματος αυτού συνιστά προϋπόθεση τής άπαντήσεως στο πρώτο έρώτημα, πού είναι σχετικό μέ τήν αίτιολογία τής ίδιας διατάξεως.

Ἐπί τοῦ τρίτου ἐρωτήματος

- 7 Ὡς πρὸς τὸ τρίτο ἐρώτημα ἐπιβάλλεται ἡ προκαταρκτικὴ παρατήρηση ὅτι, ἀντιθέτως ἀπὸ ὅ,τι φαίνεται νὰ ὑποθέτει ἡ διατύπωση τοῦ ἐρωτήματος αὐτοῦ, δὲν ὑφίσταται καμμία ἱεραρχικὴ σχέση μετὰ τοῦ κανονισμοῦ 3016/78, τοῦ ὁποῦ τοῦ κύρος ἀμφισβητεῖται, καὶ τοῦ κανονισμοῦ 243/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1978, περὶ καθιερώσεως τοῦ ἐκ τῶν προτέρων καθορισμοῦ τῶν νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν (ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπὸ τὸν κανονισμό 1544/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 4ης Ἰουλίου 1978, ΕΕ εἰδ. ἐκδ. 03/021, σ. 239). Πράγματι, οἱ δύο αὐτοὶ κανονισμοί, μολονότι στηρίζονται ἐπὶ διαφορετικῶν νομικῶν βάσεων — καθ' ὅσον ὁ μὲν πρῶτος ἀνάγεται συγχρόνως στὸν κανονισμό 3330/74 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 19ης Δεκεμβρίου 1974, περὶ κοινῆς ὁργανώσεως ἀγορᾶς στὸν τομέα τῆς ζάχαρης (ΕΕ εἰδ. ἐκδ. 03/011, σ. 134) καὶ στὸν κανονισμό 878/77 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 26ης Ἀπριλίου 1977, περὶ τῶν τιμῶν συναλλαγμάτων πού πρέπει νὰ ἐφαρμοσθοῦν στὸν γεωργικὸ τομέα, ὁ δὲ δεῦτερος στὸν κανονισμό τοῦ Συμβουλίου 974/71, τῆς 12ης Μαΐου 1971, περὶ ὀρισμένων μέτρων συγκυριακῆς πολιτικῆς πού πρέπει νὰ ληφθοῦν στὸν γεωργικὸ τομέα σὰν συνέπεια τῆς προσωρινῆς διευρύνσεως τῶν περιθωρίων διακυμάνσεως τῶν νομισμάτων ὀρισμένων κρατῶν μελῶν (ΕΕ εἰδ. ἐκδ. 03/006, σ. 192), ὅπως ἐτροποποιήθη μεταγενέστερα — ἐξεδόθησαν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτελέσεως εὐρίσκονται στὸ ἴδιο ἐπίπεδο ἐν σχέσει πρὸς τοὺς κανονισμοὺς τοῦ Συμβουλίου.
- 8 Τὸ ἐρώτημα πὺ ἔθεσε τὸ Tribunal administratif πρέπει, ἐπομένως, νὰ νοηθεῖ ὅτι ἀποβλέπει στὸ νὰ διευκρινισθεῖ ἂν τὸ κύρος τῆς ὑπὸ κρίση διατάξεως τοῦ κανονισμοῦ 3016/78 δύναται νὰ ἀμφισβητηθεῖ λόγῳ τοῦ ὅτι, ὅπως διατείνονται οἱ προσφεύγουσες στὴν κυρία δίκη, δημιουργεῖ μία ἀσυνέχεια ἢ ἀντινομία στὸ σύστημα καθορισμοῦ τῶν ἐπιστροφῶν λόγῳ ἐξαγωγῆς καὶ τῶν νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν.
- 9 Δὲν ἀμφισβητεῖται ὅτι θεσπίζοντας τὴν ἐπιδικὴ διάταξη τοῦ κανονισμοῦ 3016/78, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνήργησε ἐντὸς τῶν ὀρίων τῶν ἐξουσιῶν, οἱ ὁποῖες τῆς παρεσχέθησαν στὸ πλαίσιο, ἀφ' ἑνός, τῆς κοινῆς ὁργανώσεως ἀγορᾶς στὸν ἐξεταζόμενο τομέα, καὶ, ἀφ' ἑτέρου, τῶν διατάξεων τῆς κανονιστικῆς ρυθμίσεως πὺ ἐφαρμόζεται σὲ περίπτωση μεταβολῆς τῆς ἀξίας τῆς λογιστικῆς μονάδος πὺ σὲ περίπτωση προσαρμογῆς τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων πὺ ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενο τοῦ κανονισμοῦ 1134/68 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 30ῆς Ἰουλίου 1968 (ΕΕ εἰδ. ἐκδ. 03/004, σ. 3), ὅπως ἐτροποποιήθη διαδοχικῶς ἀπὸ τοὺς κανονισμοὺς 878/77 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 26ης Ἀπριλίου 1977 (ΕΕ εἰδ. ἐκδ. 03/018, σ. 27) καὶ 976/78, τῆς 12ης Μαΐου 1978 (ΕΕ εἰδ. ἐκδ. 03/021, σ. 28), καὶ στοὺς ὁποῖους ἀναφέρεται, ἄμεσα ἢ ἕμμεσα, τὸ προοίμιο τοῦ ἐπιδίκου κανονισμοῦ.

- 10 'Ο κανονισμός 3016/78, κατά τή δεύτερη αίτιολογική σκέψη του προοιμίου του, έχει ως άντικείμενο, έν ὄψει τής ἐφαρμογής τών τιμών μετατροπής, τόν καθορισμό του χρόνου πραγματοποιήσεως κάθε συναλλαγής ή μέρους αὐτῆς τῆς συναλλαγῆς πού δίνει λαβή στήν καταβολή ή τήν εἴσπραξη τών διαφόρων ποσών, τά ὅποια προβλέπονται ἀπό τήν κοινοτική κανονιστική ρύθμιση. Τό παράρτημα ἀριθμεί 32 διαφορετικά ποσά, μεταξύ τών ὁποίων στήν παράγραφο Χ, στοιχεῖο α) «κάθε εἴσφορά κατά τήν εἰσαγωγή καί τήν ἐξαγωγή καθώς καί κάθε ἐπιστροφή κατά τήν ἐξαγωγή πού προβλέπονται δυνάμει του κανονισμοῦ (ΕΟΚ) ἀριθ. 3330/74: α) μέ ἐκ τών προτέρων καθορισμό τών νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσών». Ἐναντι τῆς ἐνδείξεως αὐτῆς ἀναφέρεται ὅτι ἡ τιμή συναλλάγματος πού πρέπει νά ἐφαρμοσθεῖ εἶναι ἡ «άντιπροσωπευτική τιμή πού ἐφαρμόζεται τήν ἡμέρα πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 6 του κανονισμοῦ (ΕΟΚ) ἀριθ. 243/78, ὅπως τροποποιήθηκε ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) ἀριθ. 1544/78». Ἀπό τίς παραπομπές αὐτές προκύπτει ὅτι ἡ έν λόγω ἡμέρα εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς προσφορῶν στήν διαδικασία καθορισμοῦ τών ἐπιστροφῶν λόγω ἐξαγωγῆς μέ διαγωνισμό.
- 11 Ἡ ἐπιλογή τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἀπό τήν Ἐπιτροπή δέν δύναται νά ἀμφισβητηθεῖ. Πράγματι, ἡ ἐπιλογή αὐτή εὐρίσκεται σέ πλήρη συμφωνία μέ τό σκοπό τῆς μεθόδου προκαθορισμοῦ, καθ' ὅσον ἡ ἀμφισβητούμενη διάταξη συνίσταται, ἀκριδῶς, στό νά καθορίζεται ἡ θέση του ἐξαγωγέα κατά τή στιγμή του διαγωνισμοῦ, ὥστε νά ἐξαλειφεται τό ἀπρόβλεπτο στοιχεῖο πού θά συνιστοῦσε γι' αὐτόν ἡ ἐφαρμογή τών ἐπιστροφῶν πού ἰσχύουν κατά τήν ἡμέρα τῆς ἐξαγωγῆς. Ἡ Ἐπιτροπή δικαίως ἐτόνισε ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ κατάσταση αὐτή καθορίζεται σέ ἐθνικό νόμισμα, ὁ ἐξαγωγεὺς δέν ἀναλαμβάνει γιά τό λόγο αὐτό κανένα συναλλαγματικό κίνδυνο ὅσον ἀφορᾶ τό ποσό τών ἐπιστροφῶν, προσαρμοζόμενο πρὸς τά ἄνω ή πρὸς τά κάτω ἀναλόγως τών περιστάσεων, σέ συνάρτηση μέ τό νομισματικό ἐξισωτικό ποσό. Θά πρέπει νά ἀναφερθεῖ ὅτι δυνάμει τῆς ἰδίας τῆς παραπομπῆς πού περιλαμβάνεται στό παράρτημα, παράγραφος Χ, στοιχεῖο α), του κανονισμοῦ 3016/78, δέν δύναται νά ὑφίσταται ἐπί του σημείου αὐτοῦ διαφορά μεταξύ του έν λόγω κανονισμοῦ καί του κανονισμοῦ 243/78, καθ' ὅσον τό ἐφαρμοστέο νομισματικό ἐξισωτικό ποσό εἶναι ἐπίσης ἐκεῖνο πού ἰσχύει τήν τελευταία ἡμέρα τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς τών προσφορῶν, κατά τούς ὅρους του ἄρθρου 6, παράγραφος 2, του τελευταίου αὐτοῦ κανονισμοῦ.
- 12 Θά πρέπει, ἐπομένως, νά διαπιστωθεῖ ὅτι έν πάση περιπτώσει δέν ὑφίσταται καμία δυσαρμονία μεταξύ τών δύο κανονισμῶν, στους ὁποίους ἀναφέρεται τό τρίτο ἐρώτημα πού ὑπέβαλε τό Tribunal administratif.
- 13 Πάντως, οἱ προσφεύγουσες προβάλλουν ὅτι ὁ προκαθορισμός τών ἐπιστροφῶν καί τών νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν δέν παρέχει πλήρη ἀσφάλεια στους

έπιχειρηματίες, δεδομένου ότι κάθε συναλλαγή αναφερομένη στην εξαγωγή ζάχαρης περιλαμβάνει ένα τρίτο στοιχείο, τό οποίο είναι ή τιμή τής ζάχαρης, ακριβέστερα ή τιμή αγοράς άφ' ενός, καί ή τιμή πωλήσεως στους αγοραστής στίς τρίτες χώρες, άφ' έτέρου. Έπί του θέματος αυτού, οι προσφεύγουσες εκθέτουν ότι ή τιμή πωλήσεως καθορίζεται συμβατικώς μέ τούς αγοραστής έκ τών προτέρων καί πρό πολλού χρόνου. "Όσον άφορᾷ τήν τιμή αγοράς, σύμφωνα μέ τά συναλλακτικά ήθη του έπαγγέλματος, ύπόκειται σέ αύξήσεις κατά τή διάρκεια εκτελέσεως τών συμβάσεων, λαμβανομένης ύπ' όψη τής εξέλιξεως τής τιμής παρεμβάσεως. Έκθέτουν ότι οι έμποροι ζάχαρης δεσμεύονται μέ συμβατικές ρήτρες πού συνεφωνήθησαν στό πλαίσιο τής Association du commerce de sucre (Ένώσεως Έπαγγελματικών Όργανώσεων Έμπορίας Ζάχαρης τών χωρών τής Εύρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας) (Assuc). Σύμφωνα μέ τίς ρήτρες αυτές, ή τιμή αγοράς στίς συμβάσεις πρέπει νά προσαρμόζεται κατά τρόπο πού νά αντικατοπτρίζει οιαδήποτε μεταβολή τής κοινοτικής τιμής παρεμβάσεως, ή όποία έπέρχεται πρό τής παραδόσεως τής ζάχαρης, έκφραζόμενη στό νόμισμα τής συμβάσεως, μετατρεπομένη δάσει τής αντιπροσωπευτικής τιμής του έν λόγω νομίσματος, νοουμένου ότι οιαδήποτε μεταβολή είναι εις δάρος του αγοραστού. Σύμφωνα μέ τούς ισχυρισμούς τους, πρόκειται γιά «έπιτακτική συνήθεια» του έπαγγέλματος τήν όποία οι έμποροι ζάχαρης δέν δύνανται νά άγνοήσουν. Έτσι, οιαδήποτε αύξηση τής τιμής παρεμβάσεως, είτε αύτης καθ' έαυτής τής τιμής παρεμβάσεως είτε κατόπιν μεταβολής τής τιμής μετατροπής τής λογιστικής μονάδος, έπιφέρει τήν άνατροπή τής ίσορροπίας τών συμβάσεων πού καλύπτονται από τά πιστοποιητικά εξαγωγής.

- 14 'Η έπιχειρηματολογία αύτή τών προσφευγουσών στηρίζεται στην παρανόηση του μηχανισμού τών κοινοτικών κανονισμών καί, ειδικότερα, του μηχανισμού παρεμβάσεως. Ό μηχανισμός αυτός έχει ως σκοπό τή διατήρηση τών τιμών αγοράς στό έπιθυμητό επίπεδο, μέ τήν επιβαλλόμενη στους οργανισμούς παρεμβάσεως ύποχρέωση νά δέχονται τή ζάχαρη ύπό τήν επιφύλαξη τών διαφορών καθεστῶτος αναλόγως του άν πρόκειται γιά ζάχαρη Α, Β ή Γ στό επίπεδο τής τιμής παρεμβάσεως, αλλά όχι νά παρέχει στους παραγωγούς τήν έγγυηση ότι θά επιτύχουν τήν τιμή αύτή γιά κάθε συναλλαγή τους, άκόμη δέ όλιγότερο νά επιβάλλει στους αγοραστής αναθεώρηση τών συμβάσεών τους σέ περίπτωση μεταβολής τής τιμής παρεμβάσεως ή τής τιμής συναλλάγματος. Ό καθορισμός τόσο τής εξαγωγικής τιμής πωλήσεως, όσο καί τής τιμής αγοράς τής ζάχαρης έναπόκειται στην έλεύθερη άπόφαση καί, επομένως, στον κίνδυνο τών έπιχειρήσεων· ή ύπαρξη ενός τέτοιου κινδύνου ή ή ύπαρξη ύποχρεώσεων πού προκύπτουν από έπαγγελματικές συμφωνίες δέν δύνανται, επομένως, νά δικαιολογήσουν αναθεώρηση τών ποσών, τά όποία καθορίζονται σέ συνάρτηση μέ τήν κοινοτική κανονιστική ρύθμιση ύπό μορφή, ιδίως, έπιστροφών λόγω εξαγωγής. 'Η έπιχειρηματολογία αύτή τών προσφευγουσών στην κυρία δίκη είναι, επομένως, άποκρουστή.

- 15 Ἐπί τῆς προηγηθεῖσας σκέψεως προκύπτει ὅτι ἀπό τήν ἐξέταση τοῦ τρίτου ἐρωτήματος πού ὑπέβαλε τό Tribunal administratif δέν προέκυψαν στοιχεῖα ἱκανά νά ἐπιβεβαιώσουν τό κύρος τοῦ κανονισμοῦ 3016/78.

Ἐπί τοῦ πρώτου ἐρωτήματος

- 16 Μέ τό πρῶτο ἐρώτημά του τό Tribunal administratif ζητεῖ νά πληροφορηθεῖ ἂν ὁ κανονισμός 3016/78 εἶναι ἔγκυρος ἐν ὄψει τῆς ἀπαιτήσεως αἰτιολογήσεως πού ἀπορρέει ἀπό τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.
- 17 Οἱ προσφεύγουσες στήν κυρία δίκη προβάλλουν ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ ὅτι ὁ ἐν λόγω κανονισμός περιλαμβάνει, ὡς μόνη αἰτιολογία, στήν τρίτη αἰτιολογική του σκέψη, τόν ἰσχυρισμό ὅτι «πρός τό σκοπό μιᾶς καλῆς διαχειρίσεως τῆς ἀγορᾶς τῆς ζάχαρης καί τῆς ἰσογλυκόζης, πρέπει νά προσδιορισθεῖ, γιά κάθε εἶδος ἐνέργειας σ' αὐτούς τούς τομεῖς, ὁ τρόπος καθορισμοῦ τῆς ἐφαρμοζομένης τιμῆς συναλλάγματος». Αὐτή ἡ γενική αἰτιολογία δέν περιέχει καμμία ἔνδειξη τῶν λόγων, οἱ ὅποιοι ὀδήγησαν τήν Ἐπιτροπή νά προτιμήσει, μέ τήν παράγραφο Χ, στοιχεῖο α), τοῦ παραρτήματος, γιά τόν προκαθορισμό τῶν ἐπιστροφῶν λόγω ἐξαγωγῆς, τήν τελευταία ἡμέρα τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς τῶν προσφορῶν γιά τόν διαγωνισμό.
- 18 Σύμφωνα μέ τή νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ἡ αἰτιολογία πού ἀπαιτεῖ τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης πρέπει νά προσαρμόζεται στή φύση τῆς οἰκείας πράξεως. Πρέπει νά ἀφήνει νά διαφαινεταί κατά τρόπο σαφῆ καί μὴ διφορούμενο ἡ συλλογιστική τῆς κοινοτικῆς ἀρχῆς, ἐκδότου τῆς ἀμφισβητουμένης πράξεως, ὥστε νά ἐπιτρέπει στούς ἐνδιαφερομένους νά γνωρίζουν τούς λόγους πού δικαιολογοῦν τή λήψη τοῦ μέτρου καί στό Δικαστήριό νά ἀσκεῖ τόν ἔλεγχό του (βλέπε τήν πιό πρόσφατη ἀπόφαση τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1982, Tunnel Refineries Ltd., 114/81, Συλλογή 1982, σ. 3189).
- 19 Ἐξ ἄλλου, ὅπως προκύπτει ἀπό τήν παγία νομολογία (βλέπε, εἰδικότερα, τήν ἀπόφαση τῆς 20ῆς Ἰουνίου 1973, Koninklijke Lassiefabrieken, 80/72, Recueil σ. 635), δέν ἀπαιτεῖται ἡ αἰτιολογία τῶν κανονισμῶν νά ἐξειδικεύει τά διάφορα πραγματικά ἢ νομικά δεδομένα, κάποτε πολυάριθμα καί πολύπλοκα, τά ὅποια ἀποτελοῦν τό ἀντικείμενο τῶν κανονισμῶν, ἐφ' ὅσον οἱ κανονισμοί αὐτοί περιλαμβάνονται στό συστηματικό πλαίσιο τοῦ συνόλου, τοῦ ὁποῖου ἀποτελοῦν μέρος. Αὐτή εἶναι ἀσφαλῶς ἡ περίπτωση τοῦ ἀμφισβητουμένου κανονισμοῦ, τό

παράρτημα του οποίου καθορίζει τό χρονικό σημείο πού πρέπει νά λαμβάνεται ύπ' ὄψη γιά τόν καθορισμό τῶν τιμῶν συναλλάγματος ἐν ὄψει τῶν 32 διαφορετικῶν κατηγοριῶν οἰκονομικῶν ἢ διοικητικῶν πράξεων, στό πλαίσιο τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς τῆς ζάχαρης. Ἐάν ἡ ἀμφισβητούμενη πράξη ἀποκαλύπτει τό οὐσιώδες τοῦ ἐπιδιωκομένου ἀπό τό κοινοτικό ὄργανο σκοποῦ, θά ἦταν ὑπερβολικό νά ἀπαιτηθεῖ εἰδική αἰτιολογία γιά τήν κάθε μία ἀπό τίς τεχνικές ἐπιλογές στίς ὁποῖες προέβη. Ἐπί πλέον, ἀπό τά ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἡ ἐπιλογή, ἀπό τήν Ἐπιτροπή, τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς τῶν προσφορῶν ἐν ὄψει τοῦ διαγωνισμοῦ γιά τόν καθορισμό τῶν ἐπιστροφῶν λόγω ἐξαγωγῆς, εἶναι πλήρως ἐναρμονισμένη μέ τό σύνολο τοῦ συστήματος.

- 20 Ἐπί τῆς προηγούμενης σκέψεως προκύπτει ὅτι οἱ προσφεύγουσες ἔπρεπε νά εἶναι σέ θέση νά διακρίνουν τό λόγο ὑπάρξεως τῆς διατάξεως, τῆς ὁποίας ἀμφισβητοῦν τή δικαιολογία, καί ὅτι εἶχαν τή δυνατότητα νά μεριμνήσουν, μέ πλήρη ἐπίγνωση, γιά τήν περιφρούρηση τῶν δικαιωμάτων τους.
- 21 Τό κύρος τοῦ κανονισμοῦ 3016/78 δέν δύναται, ἐπομένως, νά ἀμφισβητηθεῖ ἀπό τήν σκοπιὰ τῆς ἀπαιτήσεως πρὸς αἰτιολόγησι πού ἀπορρέει ἀπό τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης.

Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος

- 22 Μέ τό δεύτερο ἐρώτημά του, τό Tribunal administratif ζητεῖ νά πληροφορηθεῖ ἂν ὁ κανονισμός 3016/78 περιλαμβάνει μέτρα πού εἰσάγουν διακρίσεις καί τά ὁποῖα θίγουν τό κύρος του. Ἐπί τῆς ἐξηγήσεως πού ἔδωσαν οἱ προσφεύγουσες προκύπτει ὅτι τό ἐρώτημα αὐτό ἐξηγεῖται ἀπό τήν διπλή ἀμφισβήτηση, ἡ ὁποία ἠγέρθη ἐνώπιον τοῦ Tribunal administratif: ἀφ' ἑνός, οἱ προσφεύγουσες προσάπτουν στήν Ἐπιτροπή ὅτι ἔχει καθιερώσει εἰδικούς κανόνες πού ἐφαρμόζονται στήν ἀγορά τῆς ζάχαρης χωρίς νά θεσπίζει παράλληλες διατάξεις γιά ἄλλους τομεῖς τῆς ἀγορᾶς· ἀφ' ἑτέρου, τῆς προσάπτουν ὅτι δέν δέχεται προσαρμογή τῶν ἐπιστροφῶν πρὸς ὄφελος τῶν ἐπιχειρηματιῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐπιλέξει τόν προκαθορισμό, ἐπομένως τήν ἀσφάλεια τῶν συναλλαγῶν τους, ἐνώ οἱ ἄλλοι ἐπιχειρηματίες τυγχάνουν αὐτομάτως τῆς ἐφαρμογῆς τῆς τιμῆς συναλλάγματος πού ἰσχύει τήν ἡμέρα ἐξαγωγῆς.
- 23 Τόσο ἡ μία, ὅσο καί ἡ ἄλλη ἀντίρρηση στηρίζονται στό ἄρθρο 40, παράγραφος 3, ἐδάφιο 2, τῆς συνθήκης, σύμφωνα μέ τό ὅτι οἱ κοινές ὀργανώσεις ἀγορᾶς

πρέπει να «ἀποκλείουν κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών εντός της Κοινότητας».

- 24 Ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ, θά πρέπει πρῶτον νά παρατηρηθεῖ ὅτι δέν δύναται νά χαρακτηρισθεῖ ὡς διάκριση τό ὅτι ὁ κανονισμός 3016/78 ἀναφέρεται εἰδικῶς στήν ἀγορά τῆς ζάχαρης καί, προφανῶς, δέν ὑφίστανται παρόμοιες διατάξεις γιά ἄλλους τομεῖς τῆς ἀγορᾶς. Ἐπ' αὐτοῦ ἀρκεῖ ἡ παρατήρηση ὅτι κάθε κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς ἔχει τά ἰδικά της ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά, ἐξ ἄλλου δέ ἡ ὀργάνωση ἀγορᾶς τῆς ζάχαρης χαρακτηρίζεται ἀπό τόν ὄλως ἰδιαιτέρως περίπλοκο χαρακτήρα τῶν διατάξεών της. Ἀπό αὐτό προκύπτει ὅτι ἡ σύγκριση τῶν τεχνικῶν μηχανισμῶν πού χρησιμοποιοῦνται γιά τήν κανονιστική ρύθμιση τῶν διαφόρων τομέων τῆς ἀγορᾶς δέν δύναται νά ἀποτελέσει ἔγκυρη βάση γιά νά στοιχειοθετηθεῖ ἡ αἰτίαση ὅτι εἰσάγονται διακρίσεις μεταξύ ἀνομοίων προϊόντων, ὑποκειμένων σέ διαφορετικούς κανόνες καί τά ὅποια, ἐπί πλέον, δέν ἔχουν καμμία ἀνταγωνιστική σχέση.
- 25 Ὅσον ἀφορᾶ τή διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ τῶν ἐπιχειρηματιῶν πού εἶχαν προτιμήσει τόν προκαθορισμό καί τῶν ἄλλων ἐπιχειρηματιῶν, ἡ αἰτίαση ὅτι δημιουργοῦνται διακρίσεις ἐπίσης δέν εὐσταθεῖ, δεδομένου ὅτι ὁ σκοπός τοῦ προκαθορισμοῦ συνίσταται ἀκριβῶς στό νά προσδιορισθεῖ, κατόπιν αἰτήσεως τῶν ἐπιχειρηματιῶν, τό ποσό τῶν ἐπιστροφῶν καί τῶν νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν σέ ἡμερομηνία προγενέστερη τῆς ἡμέρας ἐξαγωγῆς. Ἡ διαφορά μεταχειρίσεως πού προκύπτει δέν εἶναι παρά ἡ συνέπεια τῆς ἐπιλογῆς μεταξύ δύο συστημάτων πού ὁ κανονισμός προτείνει στούς ἐπιχειρηματίες καί πού αὐτοῖ ἐπιλέγουν ἐλεύθερα ἀναλόγως τῶν προτιμήσεών τους.
- 26 Κατά συνέπεια, ἡ αἰτίαση πού προέβαλαν οἱ προσφεύγουσες ὅτι εἰσάγονται διακρίσεις στερεῖται ἐρείσματος καί ἀπό τήν ἀποψη αὐτή, τό κύρος τοῦ κανονισμοῦ 3016/78 δέν δύναται νά ἀμφισβητηθεῖ.
- 27 Ἀπό τίς προηγούμενες σκέψεις συνάγεται ὅτι ἀπό τήν ἐξέταση τῶν ἐρωτημάτων πού ὑπέβαλε τό Tribunal administratif δέν προέκυψαν στοιχεῖα ἱκανά νά ἐπηρέασουν τό κύρος τοῦ ἀμφισβητουμένου κανονισμοῦ.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

- 28 Τά ἐξοδα στά ὁποῖα ὑπεβλήθη ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἡ ὁποῖα κατέθεσε παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ παρούσα διαδικασία ἔχει ὡς πρὸς τοὺς διαδίκους τῆς κυρίας δίκης τόν χαρακτηριστήρα παρεμπόμπτοντος, πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

κρίνοντας ἐπί τῶν ἐρωτημάτων πού τοῦ ὑπέβαλε τὸ Tribunal administratif τοῦ Παρισιοῦ μέ ἀποφάσεις τῆς 10ης Νοεμβρίου 1981, ἀποφαίνεται:

Ἐκ τῆς ἐξέτασης τῶν ἐρωτημάτων πού ὑπέβαλε τὸ Tribunal administratif τοῦ Παρισιοῦ δέν προέκυψαν στοιχεῖα ἱκανά νά ἐπηρεάσουν τὸ κύρος τοῦ κανονισμοῦ 3016/78 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1978, περί καθορισμοῦ ὀρισμένων λεπτομερειῶν γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τιμῶν συναλλάγματος στοὺς τομεῖς τῆς ζάχαρης καὶ τῆς ἰσογλυκόζης.

Χλωρός

Pescatore

Due

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 28 Ὀκτωβρίου 1982.

Κατ' ἐντολή τοῦ γραμματέως

H. A. Rühl

Κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

Ὁ πρόεδρος τοῦ δευτέρου τμήματος

A. Χλωρός